

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

**IZVJEŠĆE O MONITORINGU RADA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
01.01.2015 - 31.12.2015.**

SAŽETAK

2015. godinu u radu PS BiH, obilježile su posjete i obraćanja Parlamentu visokih dužnosnika Europske unije, na samom početku godine. Najprije (16.01.) ministara vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke Frank-Waltera Steinmeiera i Ujedinjenog Kraljevstva Philipa Hamonda, a potom (23.2) visoke predstavnice Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku i potpredsjednice Europske komisije Federice Mogherini.

Domaći političari nastoje to izbrisati iz memorije, ali ugledni gosti ni jednog trenutka nisu krili da je razlog njihovog angažmana i nove inicijative koju su pokrenuli prema BiH, u prosvjedima iz veljače 2014., koje su bar oni, ako već ne lokalni stranački lideri, prepoznali kao autentičan glas građana ove zemlje, koji se ne smije ignorirati.

Šef njemačke diplomacije je, obraćajući se predstavnicima bh. vlasti bio eksplicitan u zahtjevu da se oni moraju koncentrirati na potrebe i zahtjeve građana: "Ljudi u BiH su prosvjedima dali do znanja šta im je važno, žele prevazići ovaj zastoj i žele da se socijalni i ekonomski problemi konačno počnu rješavati. Žele borbu protiv korupcije, te, rješenje za nezaposlenost. U procesu prilbijavanja EU mi vam želimo pomoći da se koncentrirate na građane".

A Visoka povjerenica za vanjsku i sigurnosnu politiku EU je naglasila: „Nezaposlenost je veliki izazov u BiH, a podatak da je 60 posto mladih nezaposleno treba biti jasan poticaj za reforme. Građani žele da vide promjenu trenutnog stanja“, dodavši da će efekti reforme biti nužni i u okviru zdravstva, obrazovanja i socijalnih usluga, kao i uspostave funkcionalne tržišne ekonomije, propisa na području pravne države i administrativnih mjera. Jednim od ključnih segmenata reformi ocijenila je i jačanje administrativnog kapaciteta, koje treba da dovede do stvaranja efikasne vlasti na svim razinama. Naglasivši, pritom, posebnu važnost uspostave funkcionalnog mehanizma koordinacije u kontekstu prijema BiH u članstvo EU.

I upravo na mehanizmu koordinacije, odnosno sporosti i problemima u dolaženju do njega, se možda najbolje vidi razlika između deklarativnog i suštinskog u djelovanju bosanskohercegovačkih političara. I razlika između očekivanja EU i građana ove zemlje, s jedne strane, i ponašanja i rezultata rada ovdašnjih političara, s druge strane. Kao što se na izgubljenim stotinama miliona iz predpristupne pomoći, i nastavljanju sa retorikom i djelovanjem u potpunom neskladu sa upozorenjima iz EU da treba da se bave problemima građana BiH.

OBA DOMA PS BIH SU, U 2015 G, NAKON RELATIVNO DOBRIH REZULTATA U PRVOM KVARTALU, IMALA PAD I U INTENZITETU RADA I U PRODUKTIVNOSTI, DA BI TEK U ZADNJEM KVARTALU, PONOVO POJAČALI INTENZITET RADA, OSTVARIVŠI NAJVIŠI STUPANJ PRODUKTIVNOSTI, U 2015. GODINI. Intenzitet rada oba doma PSBiH bio je najveći u prvom kvartalu (kada je održano 10 sjednica Zastupničkog i 6 sjednica Doma naroda), a onda je slijedio pad u drugom kvartalu (na 5 sjednica Zastupničkog i 3 Doma naroda), pa nastavak pada Zastupničkog doma i zadržavanje niskog intenziteta rada Doma naroda (po 3 sjednice) u 3. kvartalu, da bi u 4. kvartalu došlo do intenziviranja aktivnosti, odnosno, značajnog povećanja broja održanih sjednica (7 u Zastupničkom i 5 u Domu naroda). Produktivnost je, gotovo u

potpunosti, pratila promjene u intenzitetu rada. Pa je u Zastupničkom domu, sa početnih 97 razmatranih mjera (u prvom kvartalu), pala na 90 (u drugom), pa na 68 (u trećem), da bi u zadnjem kvartalu, prekinula kontinuitet pada, najboljim rezultatom u 2015. godini, od 150 razmotrenih mjera. U Domu naroda cifre su, po kvartalima izgledale ovako: 73 – 45 – 46 – 136.

INTENZITET RADA I ZASTUPNIČKOG I DOMA NARODA PS BIH, U 2015. GODINI, BIO JE NAJVEĆI U POSLJEDNJIH 5 GODINA. Oba doma PSBiH, u 2015. godini, imaju veći broj sjednica i veći broj sati provedenih u radu na njima, nego u bilo kojoj godini prethodnog mandata (Zastupnički dom je imao 25 sjednica, naspram 19, koliki je prosjek prethodnog saziva, a Dom naroda 16 sjednica, naspram 10 koliki je prosjek prethodnog saziva). Broj razmatranih mjera, s druge strane, u prosjeku je prethodnog mandata – u ZD malo niži, a u DN malo viši od prosjeka.

MOŽE SE REĆI DA JE NAJZNAČAJNIJI PROBLEM U RADU PS BIH, U 2015. GODINI, BILA NISKA REALIZACIJA ZAKONA. Usvojeno je svega 15 zakona, što je za nijansu bolje od rezultata u prvoj i posljednjoj godini prethodnog mandata, ali je znatno lošije nego u 2012., a pogotovo u 2013. u kojoj je usvojeno 35 zakona. Već godinama zabrinjava i krajnje niska realizacija temeljnih zakona (novih zakona), što je jedan od najozbijnijih problema na putu europskih integracija BiH i jedan od razloga zašto zemlja ostaje bez stotina miliona eura iz predpristupnih fondova EU. Računamo li i Zakon o azilu, koji je usvojen u oba doma PSBiH, ali u različitom tekstu, te se nalazi na usuglašavanju, u 2015. godini je, sa svega 6 usvojenih temeljnih zakona, izjednačen najbolji rezultat u realizaciji temeljnih zakona u prethodnom mandatu, onaj iz 2012. A, primjera radi - od 35 usvojenih zakona u 2013. godini, samo su 3 temeljna, a sve ostalo su tek izmjene i dopune postojećih zakonskih akata.

ZNAČAJNA SPECIFIČNOST PS BIH JE KONTINUIRANO VELIKI BROJ ODBIJENIH ZAKONA. I u 2015. godini je, u PS BiH, odbijeno dosta zakona - ukupno 8, no to je ipak znatno manje nego u prethodnim godinama, kada je broj odbijenih zakona povremeno bio čak veći od broja usvojenih, što je, svakako, negativna specifičnost Parlamentarne skupštine BiH u svjetskim okvirima. Drastičan primjer je 2014. godina – kada je na 14 usvojenih zakona, u PS BiH, čak 21 odbijen. Značajno poboljšanje u odnosu na prethodne godine je i mali broj zakona, među odbijenim, kojima je predlagatelj Vijeće ministara BiH (svega 2, pri čemu je jedan od njih, ubrzo nakon odbijanja, usvojen, u nešto izmijenjenom obliku). Ranijih godina jeobaranje velikog broja zakona koji dolaze od Vijeće ministara BiH, od strane parlamentarne većine istog stranačkog sastava, kao i Vijeće ministara BiH, bilo znak ne samo disfunkcionalnosti vlasti na državnoj razini, nego i besmislenosti na taj način („matematički, a ne programski“) koncipirane vlasti.

PORED LOŠIH REZULTATA NA PLANU ZAKONODAVNIH AKTIVNOSTI PS BIH, U 2015. GODINI SU NAPRAVLJENI ZNAČAJNI POMACI NA EUROPSKOM PUTU BIH. Na samom početku godine, u Parlamentu je usvojena Inicijativa o opredjeljenosti institucija na svim razinama

vlasti u BiH za provođenje neophodnih reformi u okviru procesa pristupanja Europskoj uniji. Usvajanjem spomenute Izjave, otvorena je mogućnost za konačno stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, punih sedam godina nakon njegovog potpisivanja, čime je, praktički, odblokiran put Bosne i Hercegovine prema Europskoj uniji. Također, u promatranom razdoblju su, kako je već spomenuto, konačno usvojene izmjene i dopune Kaznenog zakona BiH, čime je Bosna i Hercegovina izbjegla tzv. "sivu" listu Moneyval-a, a usvojena je i Ekonomski reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu. S druge strane...

CCI VEĆ GODINAMA UPOZORAVA NA NEPRIHVATLJIVOST SITUACIJE DA ZEMLJA ČIJI SE POLITIČARI DEKLARATIVNO ZALAŽU ZA EUROPSKE INTEGRACIJE JOŠ UVIEK, NEMA RELEVANTAN STRATEŠKI, ODNOSNO PLANSKI DOKUMENT ZA PRISTUPANJE EVROPSKOJ UNIJI: "PROGRAM INTEGRISANJA BIH U EU". Radi se o dokumentu koji bi objedinio sve postojeće obveze, te pojednostavio planiranje i praćenje cijelokupnog procesa pristupanja BiH u EU, dao dinamiku realizacije svih segmenata europskog puta BiH, plan usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, kao i procjenu troškova realizacije tog programa.

SUKLADNO USVOJENIM IZMJENAMA POSLOVNIKA OBA DOMA PS BIH, "EUROPSKI ZAKONI" U PSBIH ĆE SE UBUDUĆE USVAJATI PO "SKRAĆENOJ" PROCEDURI. Promjene koje su verificirane u poslovcima oba doma PS BiH, trebale bi doprinijeti bržem usvajanju "europskih zakona", za što se CCI zalaže već godinama, a u skladu sa pozitivnim iskustvima iz država regije.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH U 2015. GODINI JE KASNILA SA USVAJANJEM KLJUČNIH DOKUMENATA-PROGRAMA RADA I PRORAČUNA. Proračun za 2015. godinu je, zbog neodgovornosti Vijeća ministara u „tehničkom mandatu“, u PS BiH, umjesto do kraja 2014., usvojen tek 18.05.2015. godine. A programi su, umjesto prije početka godine na koju se odnose, doneseni u veljači (za Zastupnički dom) i svibnju (za Dom naroda). Ni Zastupnički dom, niti Dom naroda PSBiH nisu usvojili svoje programe rada za 2016. godinu, prije isteka 2015., nastavljajući dugogodišnju negativnu praksu i dovodeći u pitanje svoju opredijeljenost za ozbiljan rad na reformama i euroatlanskim integracijama. S druge strane, Proračun za 2016. donesen je na vrijeme – usvajanjem u oba doma PS BiH prije kraja 2015., kako to i zakonski uređeno.

POZITIVNA SPECIFIČNOST PS BIH, MEĐU SVIM ZAKONODAVNIM INSTITUCIJAMA U BIH, JE ZNAČAJAN BROJ ZAKONSKIH PRIJEDLOGA KOJE PREDLAŽU ČLANOVI OVE INSTITUCIJE. Zakoni predloženi od zastupnika i izaslanika oba doma PS BiH, tijekom 2015. godine, čine 42% od ukupnog broja zakona koji su se, tijekom ove godine, našli u parlamentarnoj proceduri. 11 zastupnika/zastupnica i izaslanika u PSBiH su bili predlagatelji 15 zakonskih prijedloga u 2015. godini. I to: Mirsad Mešić, SDPBiH –2 zakona, Damir Arnaut, SBBBiH -2 zakona, Mirsad Đonlagić, SBBBiH u ime Kluba SBBBiH –1 zakon, Denis Bećirović, SDPBiH –1 zakon, Maja Gasal-Vražalica, DF –1 zakon i Nikola Lovrinović, HDZBiH –1 zakon - svi iz

Zastupničkog doma PSBiH, dok su iz Doma naroda PSBiH zakone predložili Sredoje Nović, SNSD -3 zakona, Darko Babalj, SDS –1 zakon; Ognjen Tadić, SDS –1 zakon, Mario Karamatić, HSS/HNS –1 zakon, Halid Genjac, SDA -1 zakon.

SUSTAVNA DISKRIMINACIJA BH. GRAĐANA I KRŠENJE MEĐUNARODNIH ZAKONA, OD STRANE BH. INSTITUCIJA, SE NASTAVLJA. Dom naroda PS BiH i dalje funkcioniра bez predstavnika „ostalih“ u svom sastavu. Iako trenutno Europska unija ne insistira na provedbi presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu "Sejdić-Finci", odnosno pomak BiH na europskom putu ne blokira tim uvjetom, takva "fleksibilnost" Europske unije ne može biti izgovor vlastima naše zemlje za odustajanje od njene implementacije. Prije svega, jer razlog za implementaciju te odluke nije u zahtjevu Europske unije i činjenici da ćemo, ne ispunimo li ga, ostati bez nekih pogodnosti, od kojih su finansijske trenutno u prvom planu, nego bi razlog trebao (i morao) biti taj da BiH ne želi biti država koja krši temeljna ljudska prava svojih građana.

SOCIJALNU OSJETLJIVOST PREMA SVE SIROMAŠNIJIM GRAĐANIMA, ZASTUPNICI I IZASLANICI PS BIH SU SA DEKLARATIVNE RAZINE, POLAKO POČELI DA PRENOSE I U PRAKSU. Konačnim izjašnjenjem Doma naroda, početkom ožujka ove godine, usvojene su izmjene i dopune Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, kojima je ukinut tzv. "Bijeli kruh". Krajem 2015. (10. studenog) ukinute su i naknade za rad u upravnim i nadzornim odborima, kao i "ad-hoc" povjerenstvima, koji se obavlja tijekom radnog vremena. No, plaće zastupnika i izaslanika PS BiH i dalje su neprimjereno visoke. I u neskladu sa socio-ekonomskim stanjem u kome se nalazi naša zemlja i većina njezinih građana, kao i rezultatima koji se postižu.

TRANSPARENTNOST RADA PS BIH JE, KONTINUIRANO, NA ZAVIDNOJ RAZINI. PS BiH već duže vrijeme predstavlja instituciju koja je u domenu transparentnosti dospjela respektabilnu razinu i u širim okvirima. To se odnosi i na web stranicu PSBiH, koja svojom funkcionalnošću, količinom podataka i redovnošću ažuriranja, predstavlja odličan primjer svima koji žele unaprijediti svoj rad u tom kontekstu.

PROBLEMI NA NIŽIM RAZINAMA VLASTI, POTKRAJ 2015. GODINE DOVELI SU DO PROMJENE PARLAMENTARNE VEĆINE NA DRŽAVNOJ RAZINI I REKONSTRUKCIJE VIJEĆA MINISTARA VEĆ U PRVOJ GODINI MANDATA AKTUALNE VLASTI. Naime, tijekom 2015. godine, vlast na državnoj razini (PSBiH / VMBiH), nije imala značajnijih problema u svom radu, odnosno prilikom usvajanja važnih zakona, strategija i drugih reformskih projekata. No, politička kriza u Federaciji BiH i imperativ uspostavljanja nove parlamentarne većine u ovom entitetu, utjecali su i na vlast na državnoj razini. Potkraj 2015. godine, došlo je i do promjene parlamentarne većine na državnoj razini, te, smjene kadrova Demokratske fronte (DF) u Vijeću ministara BiH. Umjesto DF-a, dio parlamentarne većine postao je Savez za bolju budućnost, sa 4 zastupnika u Zastupničkom domu i 1 izaslanikom u Domu naroda PSBiH. No, samo Vijeće ministara BiH kraj 2015. godine dočekalo je nepotpunjeno.

SAŽETAK	2
SADRŽAJ	6
UVOD	7
POLITIČKI KONTEKST.....	8
SASTAV PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH I VLADAJUĆA KOALICIJA	9
TEMELJNE INFORMACIJE O RADU PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	12
UKUPNA ZAKONODAVNA AKTIVNOST PSBIH.....	17
KOORDINACIJA RADA VMBIH I PS BIH	23
KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUVJETA ZA EFKASAN RAD	28
EUROATLANSKI PUT BIH	32
AKTIVNOSTI ZASTUPNIKA/IZASLANIKA PSBIH.....	38
PRIMANJA ZASTUPNICA/IZASLANIKA OBA DOMA PSBIH.....	44
TRANSPARENTNOST RADA PSBIH.....	50
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	52
.....	
DODATAK 1 – PREGLED USVOJENIH, ODBIJENIH I ZAKONA U PROCEDURI.....	55
DODATAK 2 – IZVJEŠĆA UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH ZA 2014. GODINU...59	

Godišnje izvješće Centara civilnih inicijativa (CCI) o monitoringu rada Parlamentarne skupštine BiH za razdoblje od 01.01.- 31.12.2015. godine sumira podatke do kojih su došli Centri Civilnih Inicijativa prateći rad Parlamentarne skupštine BiH u spomenutom jednogodišnjem razdoblju.

Fokus izvješća je pregled temeljnih informacija o radu PSBiH u prošloj, 2015. godini, uz akcent na realizaciju zakonodavnih aktivnosti, kao primarnih u radu ove Institucije, te potrebi blagovremenog usvajanja ključnih dokumenata za rad Institucije (Program rada i Proračun).

Centri civilnih inicijativa (CCI) višegodišnjim monitoringom rada institucija vlasti u BiH i periodičnim izvješćivanjem nastoje javnosti omogućiti uvid u rad institucija zakonodavne i izvršne vlasti na razini kantona, entiteta i države, s ciljem davanja doprinosu pozitivnim pomacima u kontekstu odgovornosti, efikasnosti, efektivnosti i transparentnosti njihovog rada.

2015. godinu, u Bosni i Hercegovini, obilježila je njemačko-britanska, odnosno europska inicijativa i njeno potpisivanje od strane Predsjedništva BiH i svih parlamentarnih stranaka, uz finalno usvajanje u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Vlast i političke stranke su se ovim obvezale na provedbu socijalnih, ekonomskih i političkih reformi, koje će zemlju približiti europskim standardima, a njezinim građanima poboljšati kvalitetu života.

Sama inicijativa i novi pristup Europske unije, u kome se akcenat daje ekonomskim i socijalnim mjerama, svojevrsni je odgovor na velike socijalne prosvjede u BiH, u veljači 2014. godine.

Europska unija prepoznala je potrebe građana BiH i odlučila im sa svoje strane pomoći pritiskom na lokalne vlasti u pravcu pokretanja reformi, s ciljem stabiliziranja zemlje i poboljšanja života njezinih građana.

Od samog početka stvar je, pred naše političare, postavljena vrlo jasno: „Nezaposlenost je veliki izazov u BiH, a podatak da je cca 60 posto mladih nezaposleno, treba biti jasan poticaj za reforme. Građani žele da vide promjenu trenutnog stanja“, kazala je, u govoru održanom u PS BiH, Visoka povjerenica za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije i potpredsjednica Evropske komisije Federica Mogherini, dodavši da će efekti reforme biti nužni i u okviru zdravstva, obrazovanja i socijalnih usluga, kao i uspostave funkcionalne tržišne ekonomije, propisa na području pravne države i administrativnih mjera. Jednim od ključnih segmenata reformi ocijenila je i jačanje administrativnog kapaciteta, koje treba da dovede do stvaranja efikasne vlasti na svim razinama. Naglasivši, pritom, posebnu važnost uspostave funkcionalnog mehanizma koordinacije u kontekstu prijema Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

I upravo na mehanizmu koordinacije, odnosno sporosti i problemima u dolaženju do njega, se možda najbolje vidi razlika između deklarativnog i suštinskog u djelovanju bosanskohercegovačkih političara. I razlika između očekivanja EU i građana ove zemlje, s jedne strane, i rezultata rada ovdašnjih političara, s druge strane.

Umjesto fokusiranosti na detektirane probleme građana – nezaposlenost, siromaštvo, korupciju, partitokratiju, nepoštovanje ljudskih prava, politički establišment u BiH se i dalje radije bavi samim sobom. Pa smo i u 2015. godini nazočili stranačkim obračunima, borbama za „fotelje“, predugim trajanjem uspostave vlasti, raspadima koalicija i blokadama u radu institucija.

Državna razina vlasti u čitavoj toj priči, dugo je bila napozitivnija i najkonstruktivnija razina vlasti u državi. I najznačajniji pomaci ostvareni na tragu europske inicijative su vezani upravo za njega. Nažalost, problemi na drugim razinama preljevali su se i na ovu razinu valsti.

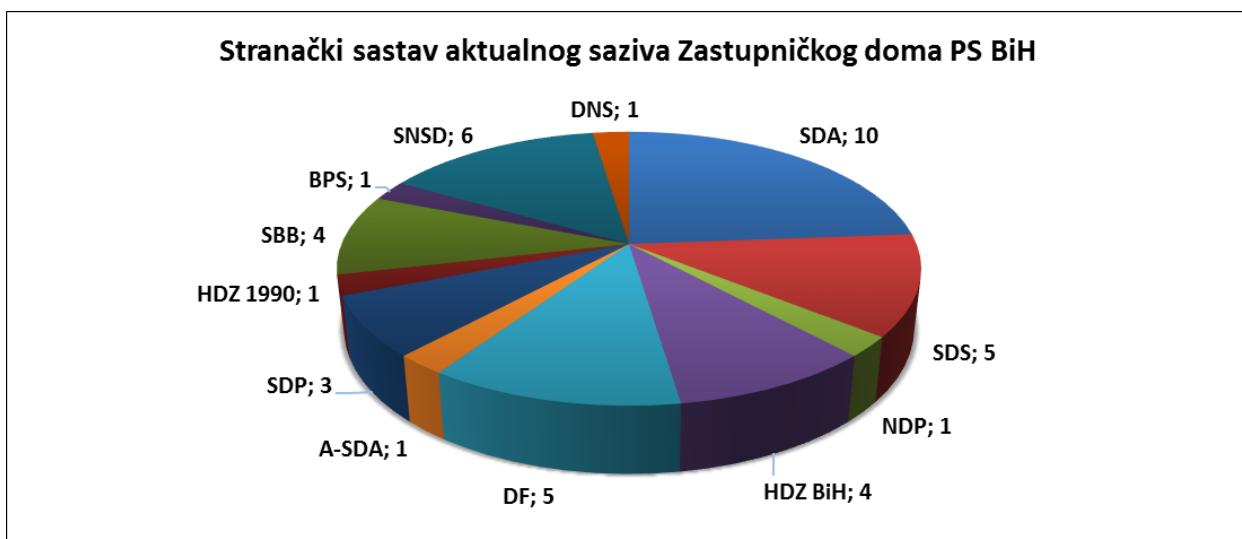
No, dok su problemi u odnosima između vlasti i opozicije iz Republike Srpske, ostali na razini stalnog pritiska, koji i pored neprimjerenih optužbi i nebiranja vladajuće stranke u RS načina za diskvalifikaciju svojih političkih protivnika nije imao značajnijeg efekta na rad državnih institucija, dotle su problemi u odnosima političkih stranaka u Federaciji BiH imali neposredan utjecaj na funkcioniranje državne vlasti. To je naročito došlo do izražaja na početku i kraju 2015. godine – iako su svi dogovori oko uspostave vlasti na državnoj razini bili završeni, formalna uspostava nove vlasti, usklađene sa rezultatima posljednjih izbora, morala je čekati dogovor oko uspostave vlasti na federalnoj razini. A na kraju godine, došlo je do promjene u vladajućoj koaliciji, kao posljedica promjena na političkoj sceni Federacije, odnosno imperativa uspostave nove skupštinske većine u Federalnom parlamentu, koja će stajati iza federalne Vlade.

U međuvremenu, kao dodatni ustupak i poticaj Europske unije, sredinom 2015. godine, sedam godina od potpisivanja, stupio je na snagu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, a krajem prošle godine, održan je prvi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje.

SASTAV PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH I VLADAJUĆA KOALICIJA

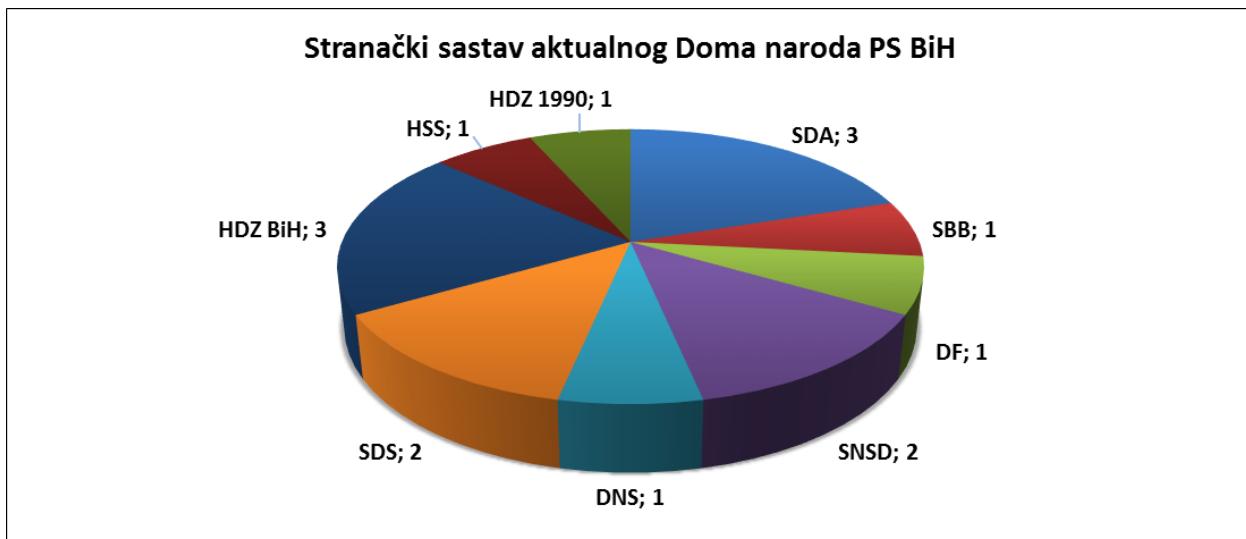
Zastupnički dom PS BiH konstituiran je potkraj 2014. godine (29.12.2014.), dok je Dom naroda PSBiH svoju konstituirajuću sjednicu započeo, 29.01.2015. ali je rukovodstvo Doma naroda PSBiH izabrano tek na drugom nastavku konstituirajuće sjednice, 16.02.2015. godine, a konstituiranje Doma okončano na 02. žurnoj sjednici, održanoj, 26.02.2015. godine, na kojoj su izabrana stalna povjerenstva Doma naroda PSBiH.

Zastupnički dom PS BiH čine 42 zastupnice i zastupnika iz 12 političkih stranaka.

Grafikon 1

Dom naroda PS BiH čini 15 izaslanica i izaslanika iz 9 političkih stranaka.

Grafikon 2

Početnu "vladajuću većinu" u Parlamentarnoj skupštini BiH činili su predstavnici političkih stranaka i koalicija SDA, DF, HDZ BiH/HNS, te SDS/NDP/PDP, koji su u Zastupničkom domu imali 25 zastupnica/zastupnika, a u Domu naroda 10 izaslanika/izaslanica (od čega 4 u Klubu Bošnjaka, 2 u Klubu Srba i 4 u Klubu Hrvata).

Pred kraj 2015. godine došlo je do promjene vladajuće većine, jer su, sukladno međustranačkom dogovoru SDA i SBB BiH, postignutom u cilju uspostave nove parlamentarne većine u Federaciji, kadrovi Demokratske fronte u Vijeću ministara BiH (Slavko Matanović, ministar prometa i komunikacija i Emir Suljagić, zamjenik ministre obrane) smijenjeni, te je ova stranka prešla u oporbu i na državnoj razini. Umjesto DF-a, vlasti na državnoj razini priključio se Savez za bolju budućnost sa 4 zastupnika u Zastupničkom domu, te 1 izaslanikom u Domu naroda PSBiH.

Podsjećamo, također, da je Središnje izborno povjerenstvo BiH, 08. travnja 2015. godine dostavilo Odluku o prestanku i dodjeli mandata sljedećem kvalificiranom kandidatu, jer je utvrđen prestanak mandata Vjekoslavu Bevandi, zastupniku u Zastupničkom domu PSBiH, zaključno sa 31. ožujkom 2015. godine, imenovanjem za ministra financija i reziora BiH. Upravenjeni zastupnički mandat dodijeljen je Predragu Kožulu, kao sljedećem kvalificiranom kandidatu sa izborne liste političkog subjekta HDZ BiH, HSS, HKDU BiH, HSP Dr Ante Starčević, HSP Herceg-Bosne, za dodjelu kompenzacijskih mandata.

Promjena, u odnosu na izborima kreirano stanje, dogodila se i prelaskom Halida Genjca (SDA) iz Zastupničkog doma, u koji je izabran, voljom glasača, u Dom naroda, 11.02.2015, da bi na upražnjeno mjesto, u Zastupničkom domu, došao sljedeći sa izborne liste SDA, Hazim Rančić.
10

TEMELJNE INFORMACIJE O RADU PS BiH

Zastupnički dom PS BiH je u razdoblju od 01.01.-31.12.2015. godine održao ukupno 25 plenarnih sjednica (20 redovnih, 4 hitne i jedna zajednička sjednica oba doma PSBiH), koje su trajale nešto manje od 143 sata (prosjek po sjednici je bio 05 sati i 43 minuta), uz napomenu da je na ukupno 48 stanki u radu "utrošeno" 27 sati i 35 minuta (1 sat i 6 minuta po sjednici, u prosjeku).

Intenzitet rada Zastupničkog doma PS BiH, u 2015. godini, bio je najveći u posljednjih 5 godina. A u odnosu na prvu godinu prethodnog saziva, održano je za skoro 50% više sjednica (2011. sedamnaest, a 2015. dvadeset pet).

R.br.	Datum	Redni broj sjed.	Tip	Razmatrano mјera	Trajanje	Trajanje stanki
1.	15-01-2015	3	Redovna sjednica	16	07:30	02:20
2.	16-01-2015	4	Redovna sjednica	1	00:30	00:00
3.	29-01-2015	5	Redovna sjednica	18	05:00	01:30
4.	11-02-2015	6	Redovna sjednica	26	07:58	01:55
5.	23-02-2015	1	Hitna sjednica	3	00:30	00:00
6.	23-02-2015	2	Hitna sjednica	1	00:20	00:00
7.	26-02-2015	7	Redovna sjednica	10	03:30	00:00
8.	11-03-2015	8	Redovna sjednica	7	05:05	01:45
9.	25-03-2015	9	Redovna sjednica	14	04:10	00:40
10.	31-03-2015	3	Hitna sjednica	1	01:05	00:20
11.	08-04-2015	10	Redovna sjednica	12	04:15	00:35
12.	13-05-2015	11	Redovna sjednica	29	09:20	02:05
13.	28-05-2015	12	Redovna sjednica	19	09:35	02:40

14.	10-06-2015	13	Redovna sjednica	14	09:35	01:50
15.	30-06-2015	14	Redovna sjednica	16	03:20	01:15
16.	22-07-2015	15	Redovna sjednica	29	11:25	02:15
17.	27-08-2015	16	Redovna sjednica	15	10:10	02:35
18.	16-09-2015	17	Redovna sjednica	24	08:35	01:40
19.	07-10-2015	18	Redovna sjednica	24	04:55	00:15
20.	28-10-2015	19	Redovna sjednica	15	04:50	00:25
21.	29-10-2015	1	Zajednička sjednica	1	03:15	00:00
22.	24-11-2015	20	Redovna sjednica	89	11:30	01:35
23.	10-12-2015	21	Redovna sjednica	11	06:55	01:45
24.	10-12-2015	4	Hitna sjednica	1	03:30	00:00
25.	30-12-2015	22	Redovna sjednica	9	05:55	00:10
Ukupno:				405	142:43	27:35
Prosječno po sjednici:				16,2	05:43	01:06
Prosječno mjesечно:				33,75	11:54	02:18

Tabela 1: Broj održanih sjednica ZDPSBiH i statistički podaci za razdoblje od 01.01.- 31.12.2015. godine

Od ukupno razmatranih 405 mjera u navedenom razdoblju, 245 je usvojeno, za 75 mjera je data suglasnost, 34 mjere su primljene k'znanju, dok 26 mjera nije usvojeno, za 2 mjere je odgođeno izjašnjenje, 3 su vraćene na doradu, a za 20 nije bilo potrebne entitetske većine.

U 2015. godini Dom naroda PS BiH je održao ukupno 16 plenarnih sjednica (konstituirajuću sjednicu Doma, uz dva nastavka iste, 12 redovnih sjednica, uz jedan nastavak, zatim dvije hitne sjednice, te jednu posebnu, zajedničku sjednicu oba doma PSBiH, a na spomenutim sjednicama, izaslanici i izaslanice Doma naroda su proveli ukupno manje od 38 sati, uz napomenu da to podrazumijeva i 16 stanki, koje su trajale 05 sati i 30 minuta. Što znači da je efektivni rada na

sjednicama Doma naroda PSBiH u 2015. godini trajao svega 32 i po sata, ili, u prosjeku, 2 sata i 42 minute mjesечно.

Intenzitet rada Doma naroda PS BiH, u 2015. godini, iako u suštini vrlo skroman, bio je najveći u posljednjih 5 godina. Broj održanih sjednica u 2015. godini jednak je broju sjednica održanih u 2 godine prethodnog mandata.

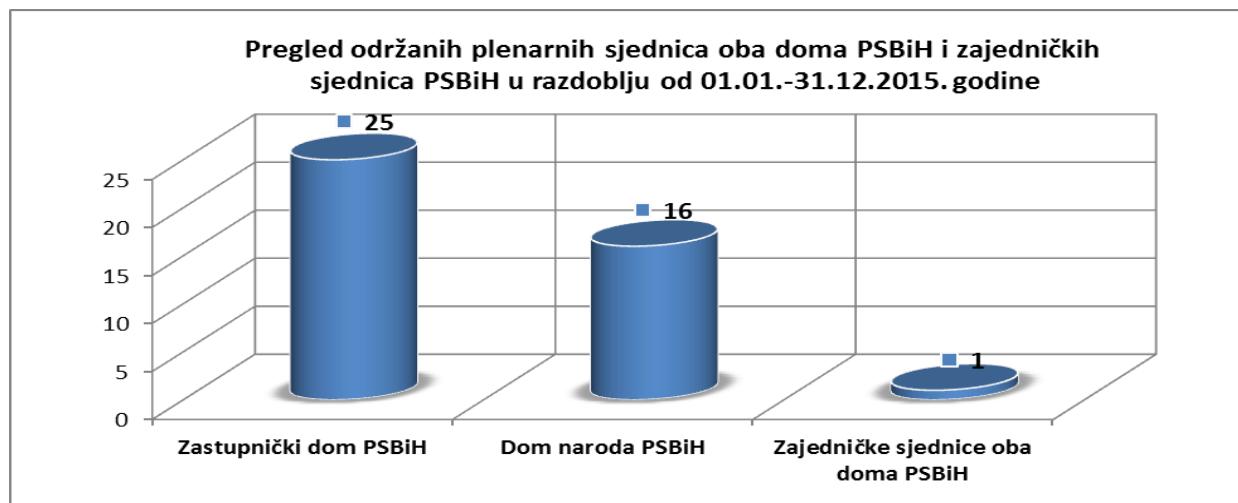
Dva zasjedanja, u promatranom razdoblju, točnije u prvom kvartalu 2015. godine (1 nastavak konstituirajuće sjednice i prvi zakazani početak 3. redovne sjednice), nisu održana. Nastavak konstituirajuće sjednice na zahtjev Kluba Srpskog naroda, zbog nepostojanja suglasnosti u svezi prijedloga za člana Kolegija Doma naroda PSBiH iz Kluba izaslanika Srpskog naroda, a 3. redovna sjednica, u prvobitno zakazanom terminu (17.03.2015), zbog nedostatka kvoruma, jer na sjednicu nisu došli izaslanici SNSD-a Nebojša Radmanović i Sredoje Nović, te Dragutin Rodić, izaslanik DNS-a, koalicijskog partnera SNSD- a iz Kluba Srpskog naroda u DNPSBiH.

R.br.	Datum održav.	Redni broj sjedn.	Tip sjednice	Razmatrano mjera	Trajanje sjednica	Trajanje stanki
1.	29-01-2015	1	Konstituirajuća sjednica - početak	1	00:50	00:15
2.	11-02-2015	1	Konstituirajuća sjednica - nastavak	0	01:31	00:25
3.	16-02-2015	1	Konstituirajuća sjednica	1	00:15	00:00
4.	23-02-2015	1	Hitna sjednica	3	00:15	00:00
5.	26-02-2015	2	Hitna sjednica	1	00:10	00:00
6.	05-03-2015	2	Redovna sjednica	53	01:55	00:10
7.	17-03-2015	3	Redovna sjednica- početak	0	00:05	00:00
8.	30-03-2015	3	Redovna sjednica	14	02:35	00:05
9.	18-05-2015	4	Redovna sjednica	11	02:40	00:10
10.	28-05-2015	5	Redovna sjednica	17	01:40	00:05
11.	23-06-2015	6	Redovna sjednica	17	03:30	00:15
12.	15-07-2015	7	Redovna sjednica	12	03:10	01:05
13.	30-07-2015	8	Redovna sjednica	13	02:25	00:15
14.	17-09-2015	9	Redovna sjednica	21	03:00	00:00
15.	14-10-2015	10	Redovna sjednica	24	02:45	00:00
16.	29-10-2015	1	Zajednička sjednica	1	03:20	00:00
17.	10-11-2015	11	Redovna sjednica	15	02:20	00:25
18.	10-12-2015	12	Redovna sjednica	90	04:40	02:20
19.	30-12-2015	13	Redovna sjednica	6	00:45	00:00
Ukupno:			300	37:51	05:30	
Prosječno po sjednici:			18,75	02:22	00:21	
Prosječno mjesечно:			25	03:09	00:27	

Tabela 3: Broj održanih sjednica DNPSBiH i statistički podaci za razdoblje od 01.01.-31.12.2015. godine

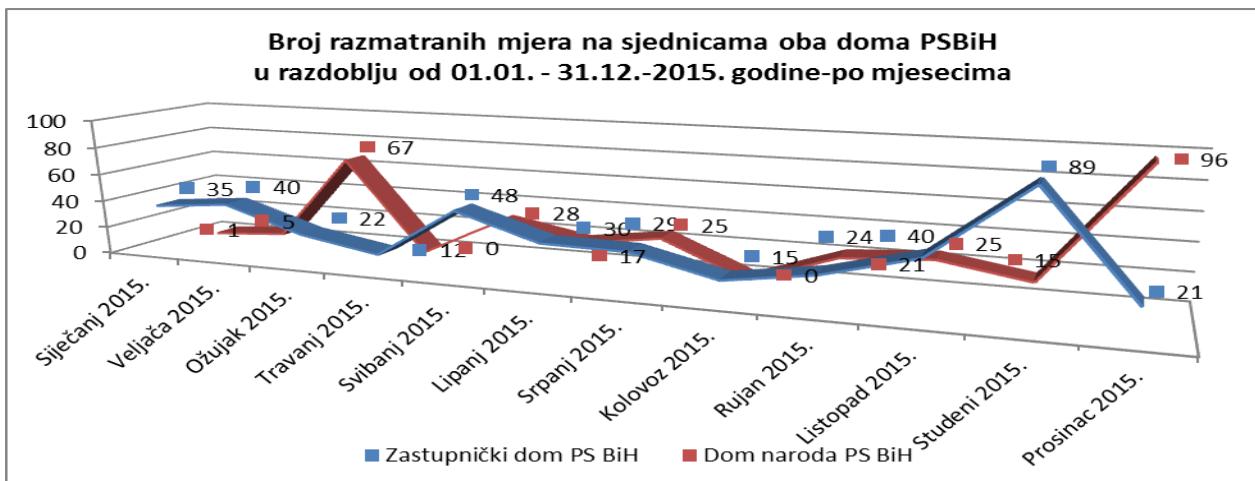
Na održanih 16 sjednica Doma naroda, u 2015. godini, razmatrano je ukupno 300 mjera, 207 mjera je usvojeno, za 71 mjeru je data suglasnost, a 7 mjera je primljeno k' znanju, dok 12 mjera nije usvojeno, za 2 mjere nije bilo potrebne entitetske većine, a 1 mjera je vraćena na doradu.

Također, sredinom prvog kvartala prošle, 2015. godine (23.02.2015.), trebala je biti održana zajednička sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH sa jednom točkom dnevnog reda, na kojoj je bilo planirano obraćanje članovima Parlamentarne skupštine BiH i gostima, visoke predstavnice Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku i potpredsjednice Europske komisije Federice Mogherini. Međutim, nedolazak tri izaslanika iz Kluba Srpskog naroda (SNSD i DNS) prouzrokovao je nedostatak kvoruma u Domu naroda, tako da je ova sjednica pretvorena u sjednicu Zastupničkog doma PSBiH, uz napomenu da je, pored zastupnica/zastupnika Zastupničkog doma, sjednici nazočilo i 12 preostalih izaslanika Doma naroda u PSBiH. Na spomenutoj sjednici nisu bili nazočni ni članovi Kluba SNSD-a u Zastupničkom domu (7 zastupnica/zastupnika - SNSD-6 i DNS-1), što nije utjecalo na kvorum.

Grafikon 3

Intenzitet rada oba doma bio je najveći u prvom kvartalu 2015. godine, kada je održano 10 sjednica Zastupničkog i 6 sjednica Doma naroda PSBiH, a onda je slijedio pad u drugom kvartalu (na 5 sjednica Zastupničkog i 3 Doma naroda), pa nastavak pada Zastupničkog doma i zadržavanje niskog intenziteta rada Doma naroda (po 3 sjednice) u 3. kvartalu, da bi u 4. kvartalu 2015. došlo do intenziviranja aktivnosti oba doma PSBiH, odnosno, značajnog povećanja broja održanih sjednica (7 u Zastupničkom i 5 u Domu naroda).

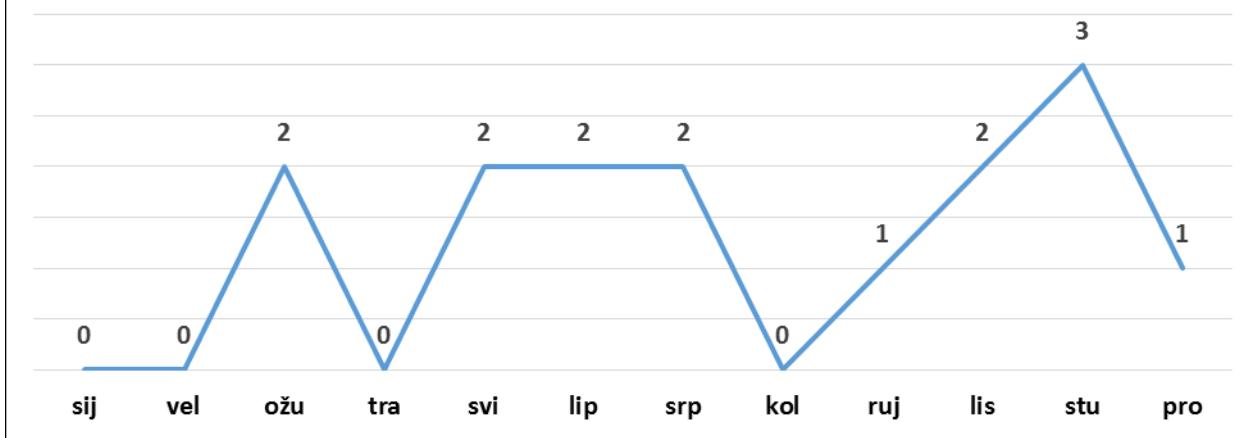
Grafikon 4

Također, u razdoblju od 01.01.- 31.12.2015. godine, održano je ukupno 76 sjednica svih kolegija, računajući sjednice kolegija ova doma Parlamentarne skupštine BiH, Proširenog kolegija Zastupničkog doma PSBiH, te Zajedničkog kolegija ova doma PSBiH. Kolegij Zastupničkog doma PSBiH (Borjana Krišto, Mladen Bosić i Šefik Džaferović) je održao ukupno 21 sjednicu, na kojima je razmatrano 425 točki i podtočki dnevnog reda, uz 18 održanih sjednica Proširenog kolegija Zastupničkog doma, u kojem participiraju predstavnici svih klubova koji djeluju u Zastupničkom domu PSBiH, na kojima je razmatrano 99 točki i podtočki dnevnog reda. Kolegij Doma naroda PSBiH (Ognjen Tadić, Safet Softić i Bariša Čolak) je u prošloj, 2015. godini održao 18 sjednica, na kojima je razmatrano 176 točki i podtočki dnevnog reda, dok je Zajednički Kolegij ova doma Parlamentarne skupštine BiH za 12 mjeseci prošle, 2015. godine održao ukupno 11 sjednica, na kojima su razmatrano ukupno 127 točki i podtočki dnevnog reda.

UKUPNA ZAKONODAVNA AKTIVNOST PSBiH

Kada je u pitanju zakonodavna aktivnost Parlamentarne skupštine BiH, u 2015. godini je usvojeno (u ova doma, u istom obliku, i objavljeno u službenom listu) ukupno 15 zakona. U prvom kvartalu su usvojena dva zakona, u drugom je broj usvojenih zakona udvostručen, u trećem kvartalu je došlo do blagog pada, usvajanjem 3 zakona, da bi u 4. kvartalu, ponovo došlo do udvostručenja prethodnog rezultata i do usvajanja najvećeg broja zakona u 2015. - ukupno 6.

Usvajanje zakona u PS BiH, u 2015. godini

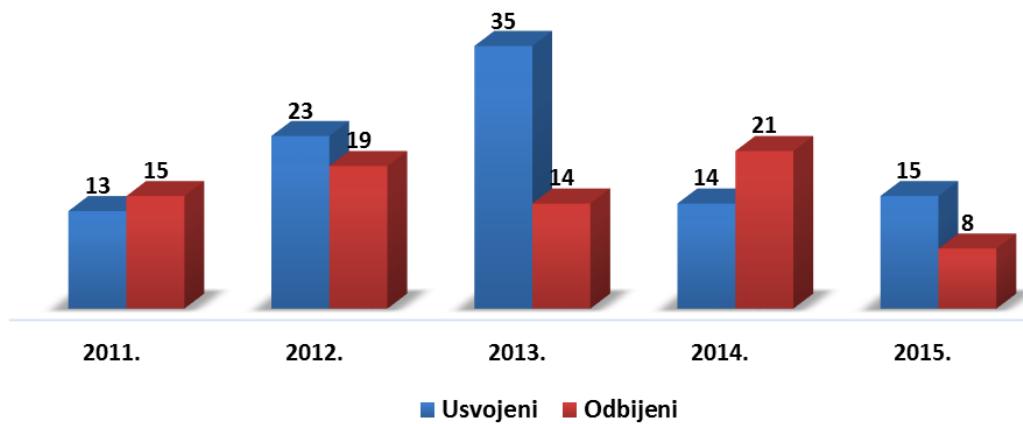

Grafikon 5

Još jedan zakon (Zakon o azilu) je u 2015. godini usvojen u oba doma PS BiH, ali u različitim tekstovima, i isti se, zaključno sa 31.12.2015. godini, nalazio na usuglašavanju kod zajedničkog povjerenstva oba doma PSBiH.

I u 2015. godini je, u PS BiH, odbijeno dosta zakona - ukupno 8, no to je ipak znatno manje nego u prethodnim godinama, kada je broj odbijenih zakona povremeno bio čak i veći od broja usvojenih, što je, svakako, negativna specifičnost Parlamentarne skupštine BiH u širim okvirima.

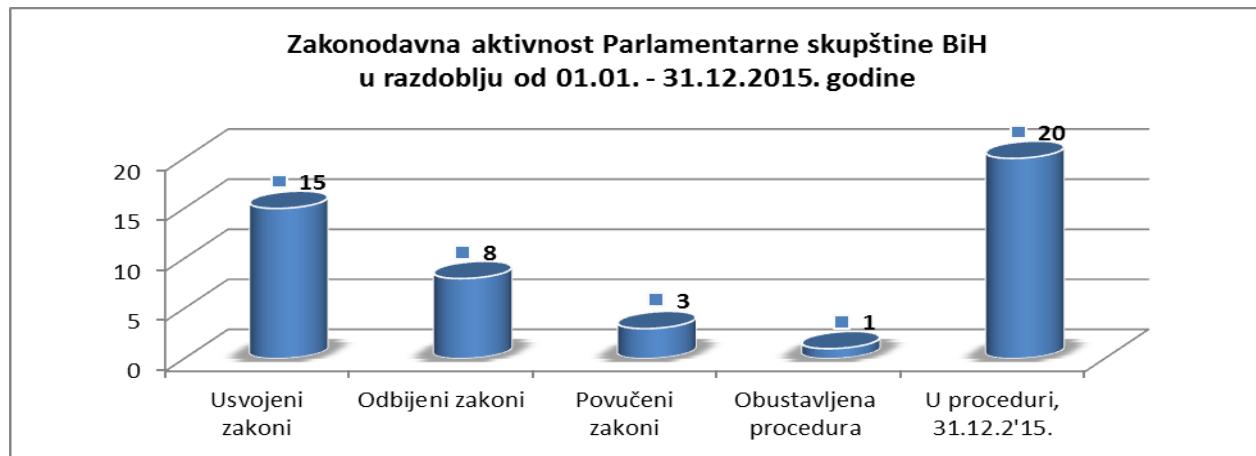
Odnos usvojenih i odbijenih zakona u PS BiH, u posljednjih 5 godina

Grafikon 6

Značajno poboljšanje u odnosu na prethodne godine je i relativno mali broj zakona, među odbijenim, kojima je predlagatelj Vijeće ministara BiH (svega 2, pri čemu je jedan od njih, ubrzo nakon odbijanja, usvojen, u nešto izmijenjenom obliku). Ranijih godina je obaranje velikog broja zakona koji dolaze od Vijeće ministara BiH, od strane parlamentarne većine istog stranačkog sastava kao i Vijeće ministara, bilo znak, ne samo disfunkcionalnosti vlasti na državnoj razini, nego i besmislenosti i nefunkcionalnosti na taj način („matematički, a ne programski“) koncipirane vlasti.

Također, 3 zakona su povučena iz procedure u prošloj, 2015. godini, za 1 zakon je obustavljena zakonodavna procedura, dok je u proceduri oba doma Parlamentarne skupštine BiH, zaključno sa 31.12.2015. godine, ostalo ukupno 20 zakona.

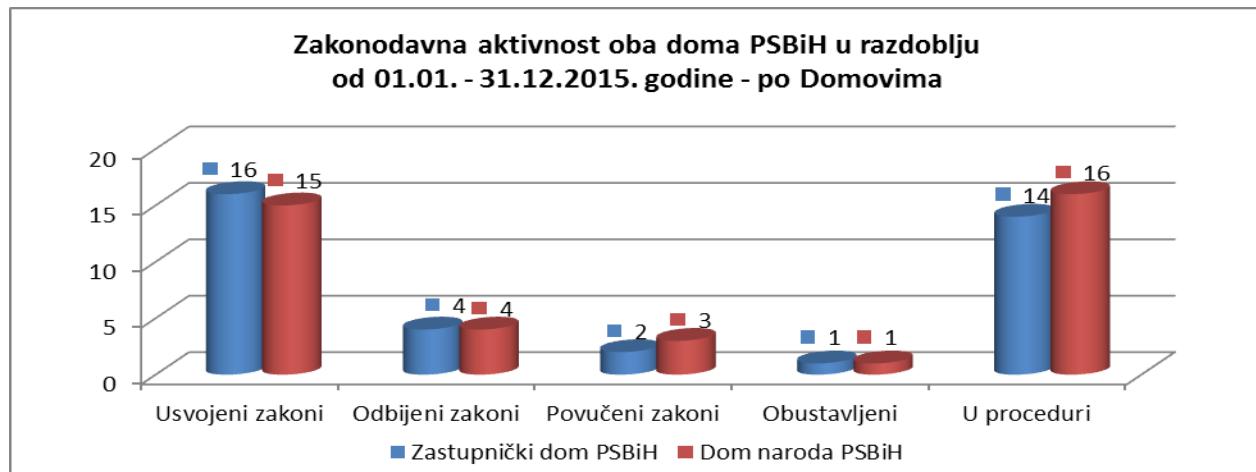
Grafikon 7

U parlamentarnoj proceduri oba doma PSBiH nalaze se i 2 amandmana na Ustav BiH, od kojih je Prijedlog amandmana II. i amandmana III. na Ustav Bosne i Hercegovine dostavljen u procedure od zastupnika Asima Sarajlića, SDA i isti su vezani za implementiranje odluke Međunarodnog suda za ljudska prava u predmetu "Sejadić-Finci", dok je Amandman II (ranije je to bio Amandman I, u međuvremenu, nakon usvajanja u PSBiH Amandmana za Brčko Distrikt, postao Amandman II), u proceduru dostavljen od Vijeća ministara BiH prije više od 10 godina (28.04.2005.). Ovaj amandman je, nakon zahtjeva Doma naroda PSBiH, 13.12.2012., ponovo dostavljen u proceduru i isti se odnosi na brisanje odredbe Ustava BiH, prema kojoj se dužnosnicima na državnoj razini, za vrijeme obnašanja funkcije, ne mogu umanjiti plaće.

Kada je u pitanju zakonodavna aktivnost po Domovima PSBiH, Zastupnički dom PSBiH je tijekom 12. mjeseci 2015. godine usvojio ukupno 16 zakona, odbijena su 4 zakona, 2 zakona su povučena iz procedure, za 1 zakon je obustavljen zakonodavni postupak, dok je u parlamentarnoj proceduri Zastupničkog doma PSBiH, zaključno sa 31.12.2015. godine, ostalo ukupno 14 zakona. Podsjecamo da je Zakon o azilu usvojen u Zastupničkom domu PSBiH, ali zbog različitih tekstova usvojenog zakona u Domovima PSBiH, slijedi usuglašavanje o istovjetnom tekstu tog zakona u zajedničkom povjerenstvu oba doma PSBiH.

Istovremeno, Dom naroda PSBiH je tijekom navedenog razdoblja (01.01.–31.12.2015.) usvojio ukupno 15 zakona, odbijena su 4 zakona, 3 zakona su povučena iz procedure, za 1 zakon je obustavljena procedura, dok je u parlamentarnoj proceduri Doma naroda PSBiH, zaključno sa 31.12.2015. godine, ostalo ukupno 16 zakona. Također, Zakon o azilu je usvojen u Domu

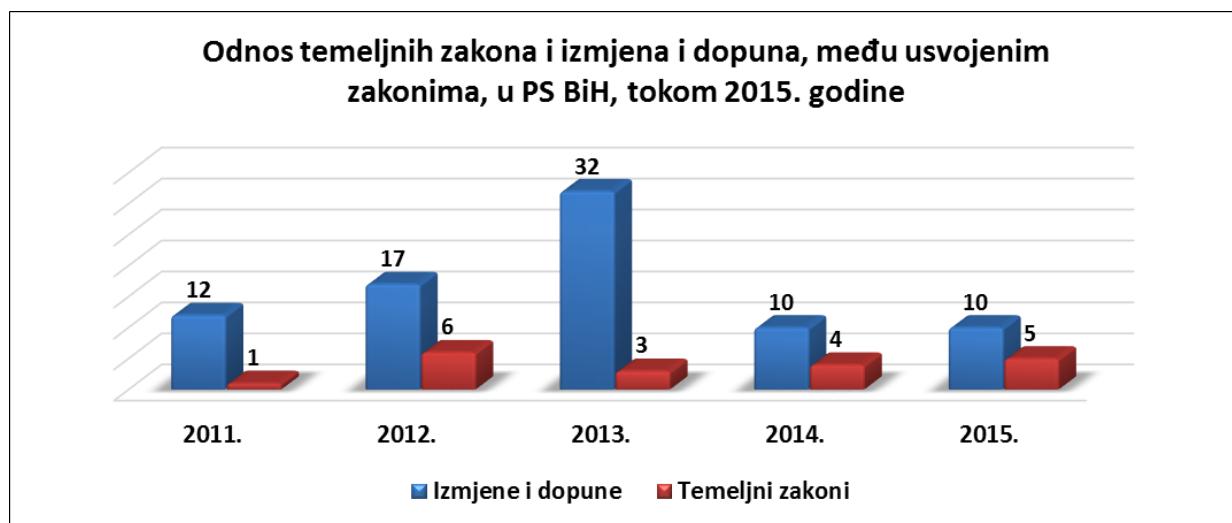
naroda PSBiH, ali zbog različitih tekstova zakona u Domovima PSBiH, slijedi usuglašavanje o istovjetnom tekstu tog zakona u zajedničkom povjerenstvu oba doma PSBiH.

Grafikon 8

Od 15 usvojenih zakona u Parlamentarnoj skupštini BiH u razdoblju od 01.01.– 31.12.2015. godine, ukupno 10 zakona ili 2/3 od usvojenih su izmjene i dopune postojećih zakona, a usvojeno je svega 5 temeljnih zakona (Zakon o obveznim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, Zakon o carinskoj politici BiH, Zakon o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2015. godinu, Zakon o strancima, te Zakon o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2016. godinu).

Usvajanje malog broja temeljnih zakona već godinama je karakteristika rada PS BiH. Računamo li i Zakon o azilu, koji je usvojen u oba doma PSBiH, ali u različitom tekstu, te se nalazi na usaglašavanju, u 2015. godini izjednačen je najbolji rezultat u realizaciji temeljnih zakona u prethodnom mandatu, sa onim iz 2012. godine, kada je usvojeno 6 temeljnih zakona u PSBiH.

Grafikon 9

Inače, u usporedbi aktualnog saziva PSBiH sa prethodna dva saziva PSBiH u prvim postizbornim godinama u pogledu zakonodavnih aktivnosti, prethodni saziv PSBiH (2006-2010) je bio najefikasniji, s obzirom da je Parlamentarna skupština BiH za 12. mjeseci 2007. godine, koja je bila prva postizborna godina nakon općih izbora, 2006. godine, usvojila ukupno 40 zakona, računajući i 18 zakona, koje je donio Visoki predstavnik za BiH (22+18), a zastupnici i izaslanici oba doma PSBiH dali svoju suglasnost na te zakone.

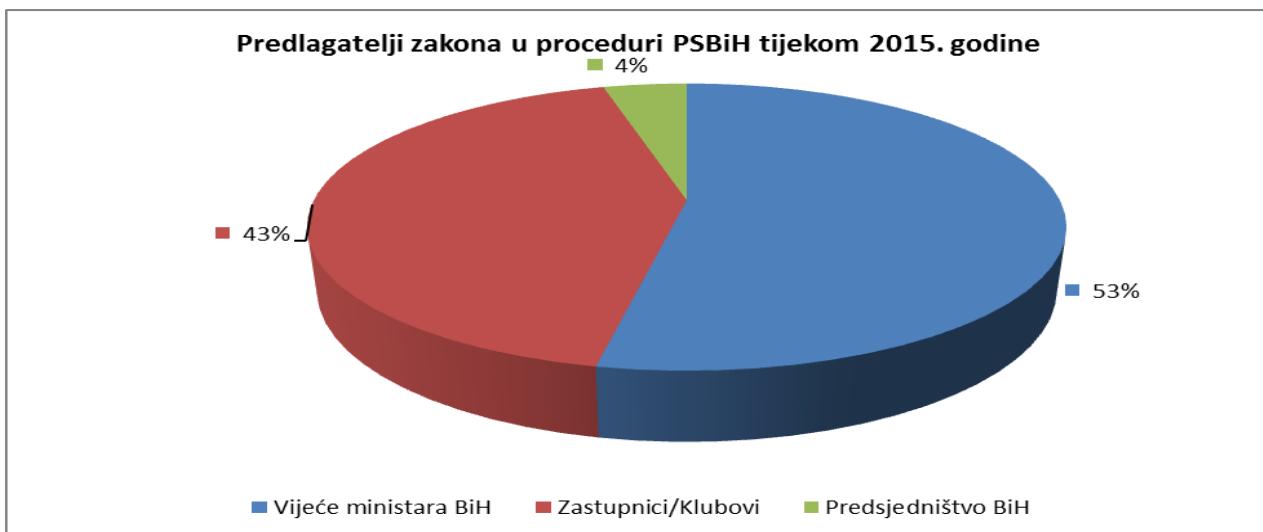

Grafikon 10

S druge strane, najlošiji rezultat ostvario je saziv 2010.-2014. u prvoj postizbornoj godini nakon općih izbora u BiH 2010. godine, jer je tijekom 2011. godine, PSBiH usvojila svega 13 zakona.

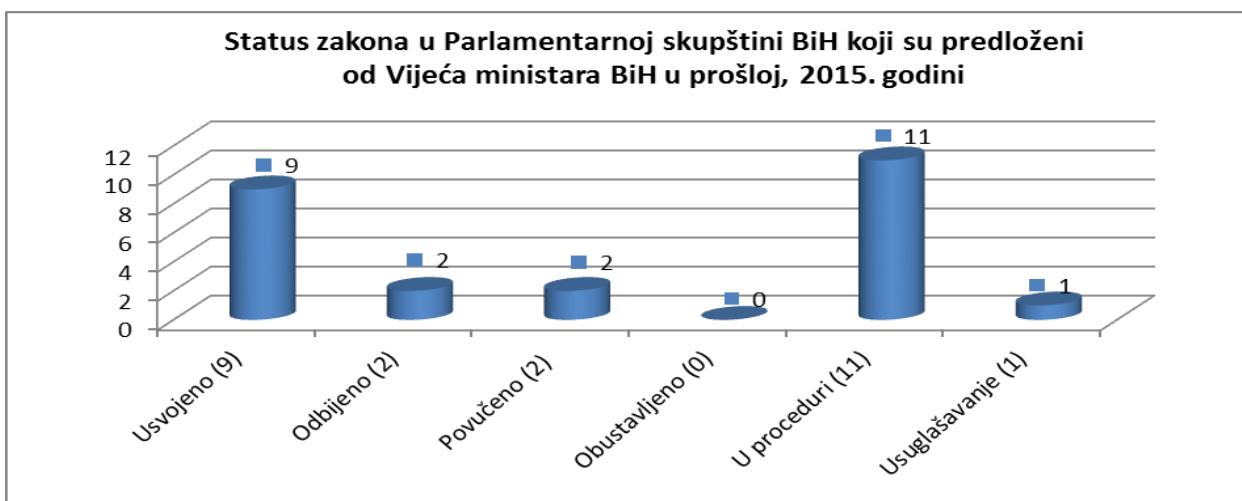
KOORDINACIJA RADA VM BiH I PS BiH

Od ukupno 47 zakona koji su, tijekom 2015. godine, bili u proceduri na razini Parlamentarne skupštine BiH, računajući i one koji su ostali u proceduri (20), zaključno sa 31.12.2015. godine, Vijeće ministara BiH je bilo predlagatelj ukupno 25 zakona, Predsjedništvo BiH – 2 zakona (Prijeđlog zakona o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu, kao i Prijeđlog zakona o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu), dok su zastupnice/zastupnici/klubovi bili predlagatelji 20 zakonskih prijedloga.

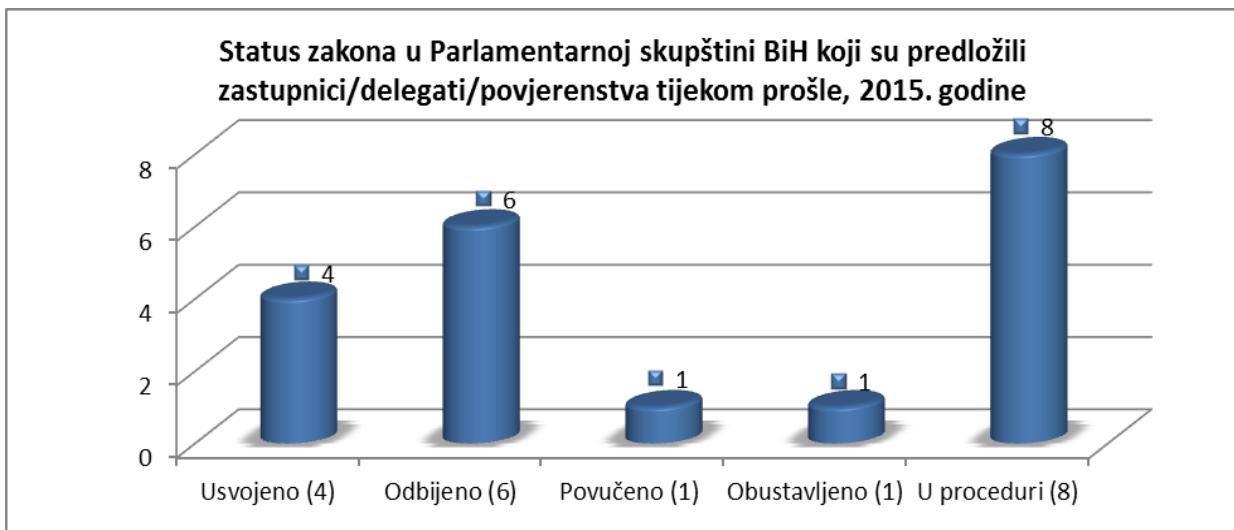
Grafikon 11

Od spomenutih 25 prijedloga zakona, čiji je predlagatelj Vijeće ministara BiH u navedenom godišnjem razdoblju, usvojeno je 9 zakona ili nešto više od 1/3 od zakona VMBiH, 2 zakona su odbijena, 2 zakona povučena iz procedure, a 11 zakona je ostalo u proceduri PSBiH, uz napomenu da je Zakon o azilu usvojen u oba doma PSBiH, ali zbog različitih tekstova zakona usvojenog u Domovima PSBiH, slijedi usuglašavanje o istovjetnom tekstu tog zakona u zajedničkom povjerenstvu oba doma PSBiH, koje je utemeljeno nakon usvajanja ovog zakona.

Grafikon 12

Kada su u pitanju prijedlozi zakona koje su predložili zastupnici/izaslanici, te povjerenstva i Klubovi političkih stranaka u oba doma PSBiH, kao i Predsjedništvo BiH, koje je ovlašteni predlagatelj Proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH (Vijeće ministara BiH predlaže Nacrt Proračuna), predloženo je ukupno 20 zakona, a od tog broja 4 zakona su usvojena, 6 zakona su odbijeno, jedan zakon je povučen iz procedure, za jedan zakon je obustavljena daljnja procedura, dok je u proceduri, zaključno sa 31.12.2015., ostalo 8 zakona.

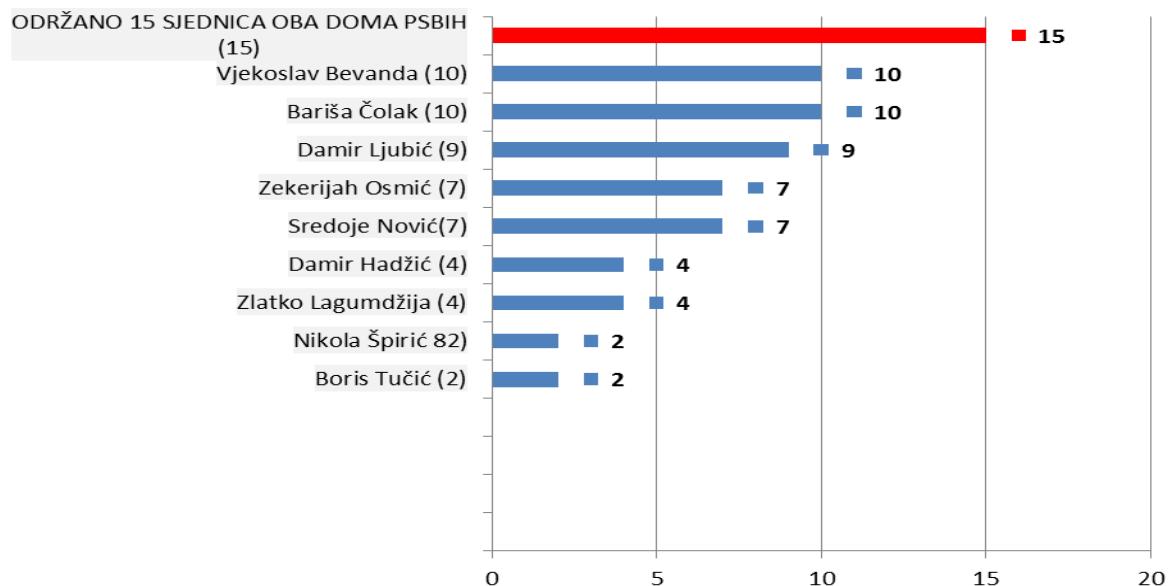

Grafikon 13

Sukladno navedenom, vidljivo je da je neophodna još bolja koordinacija aktivnosti između Parlamentarne skupštine i Vijeća ministara BiH, jer bi bolja suradnja ove dvije institucije značila i brži "protok" zakona, što bi itakako utjecalo na veću efikasnost obje institucije i brže kretanje naše zemlje ka euroatlanskim integracijama. Stoga, ne bi bilo dobro da se ponavlja situacija iz prošlog saziva PSBiH i VMBiH, kada se, unatoč činjenici da sastav Vijeće ministara odgovara sastavu parlamentarne većine, u određenim situacijama događalo da Vijeće ministara BiH utvrdi određeni zakonski prijedlog, koji potom bude odbijen u jednom od Domova PSBiH, što je ukazivalo na disfunkcionalnost vlasti na državnoj razini BiH.

Kada je u pitanju nazočnost članova Vijeća ministara BiH u tzv. "tehničkom mandatu", na plenarnim sjednicama oba doma Parlamentarne skupštine BiH, kao i zajedničkim sjednicama PSBiH održanim u razdoblju od 01.01.- 31.03.2015. godine tijekom navedenog razdoblja, najviše sudjelovanja u radu plenarnih sjednica PSBiH, imali su Vjekoslav Bevanda, bivši predsjedatelj Vijeća ministara i Bariša Čolak, bivši ministar pravde, koji su sudjelovali na po 10 sjednica, zatim Damir Ljubić, bivši ministar za ljudska prava i izbjeglice, koje je sudjelovao na 9 sjednica. Ostali ministri prisustvovali su na manje od polovine održanih plenarnih sjednica oba doma PS BiH, u prvom kvartalu 2015. godine.

Sudjelovanje članova bivšeg saziva Vijeća ministara BiH na plenarnim sjednicama oba doma PSBiH održanim u razdoblju od 01.01. - 31.03.2015. godine

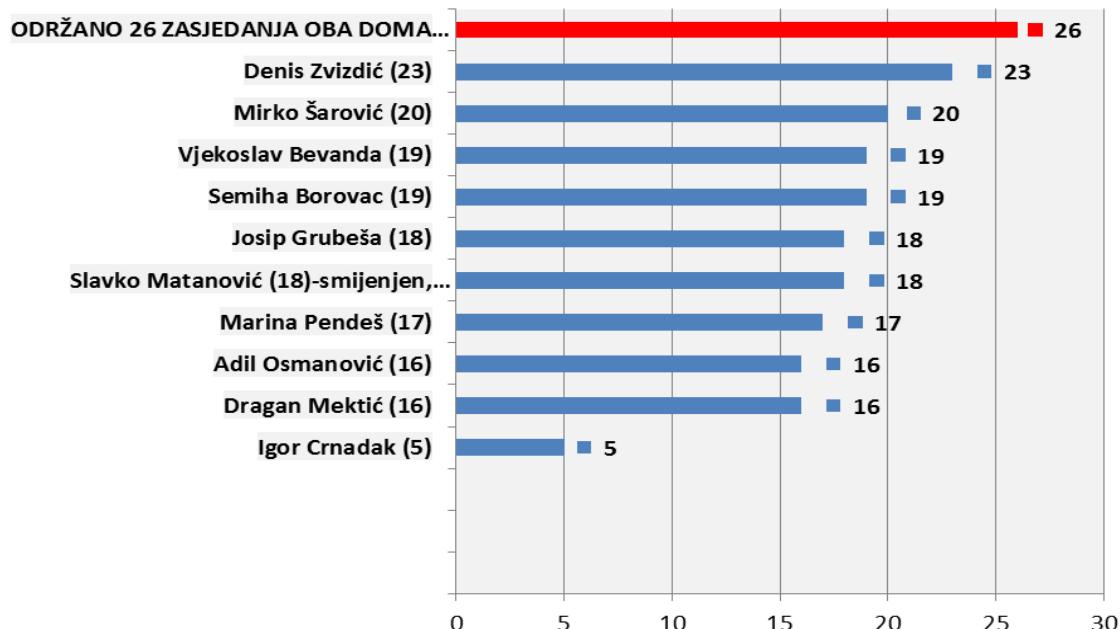

Grafikon 14

Nazočnost ministrica/ministara aktualnog saziva Vijeća ministara na sjednicama oba doma PSBiH u razdoblju od 31.03.- 31.12.2015. godine bila je uglavnom prilično visoka.

Izuzetak je jedino ministar vanjskih poslova BiH, Igor Crnadak, koji je, zbog stalnih službenih putovanja izvan BiH, sudjelovao na svega 5 održanih zasjedanja oba doma PSBH, računajući i zajedničku sjednicu oba doma PSBiH, održanu, 29.10.2015. godine.

Sudjelovanje članova aktualnog saziva Vijeća ministara BiH na sjednicama oba doma PSBiH održanim u razdoblju od 31.03.- 31.12.2015. godine

Grafikon 11

Na kraju, tijekom prošle, 2015. godine, nastavljen je pozitivan trend davanja odgovora na postavljena zastupnička/izaslanička pitanja od strane ministrica/ministara u Vijeću ministara BiH, što, još uvijek, ne znači potpuno poštivanje poslovničkih odredbi u tom kontekstu, ali je svakako značajan (i pozitivan) iskorak, uz podsjećanje da svako kašnjenje u odgovorima duže od 30 dana i eventualno, 10 dodatnih dana za produžetak roka, koje nije blagovremeno najavljeno u pisanoj formi, predstavlja kršenje Poslovnika o radu oba doma PSBiH.

Spomenutom pozitivnom trendu bržeg odgovaranja ministrica/ministara u VMBiH na postavljena pitanja od strane zastupnica/zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH, svakako, su doprinijele i dopune poslovničkih odredbi u Poslovnicima oba doma PSBiH, putem kojih je na svakoj prvoj sjednici u mjesecu osigurana mogućnost usmenog postavljanja pitanja od strane zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH članovima Vijeća ministara BiH, uz izravni TV prijenos na javnom TV servisu, što je značajan pomak u odnosu na prethodno razdoblje. Također, pozitivno je što predsjedatelji oba doma PSBiH na početku svake plenarne sjednice jednog od Domova PSBiH iznose razloge zbog kojih određeni ministri/ministrice u Vijeću ministara BiH ne mogu nazočiti nekoj plenarnoj sjednici PSBiH, s tim što, još uvijek, nije na odgovarajući način definirano što znači opravdan izostanak ministra/ministrica u Vijeću ministara sa plenarnih sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH i u kojim situacijama se njihov izostanak smatra zaista opravdanim.

KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUVJETA ZA EFIKASAN RAD

PROGRAM RADA

Program rada za 2016. godinu

Zastupnički dom PSBiH, niti Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, nisu usvojili svoje programe rada za 2016. godinu, prije isteka 2015. godine, nastavljajući dugogodišnju negativnu praksu i dovodeći u pitanje svoju opredjeljenost za ozbiljan rad na reformama i euroatlanskim integracijama Bosne i Hercegovine.

Programa rada za 2015. godinu

Oba doma Parlamentarne skupštine BiH programe svog rada za 2015. godinu, usvojila su sa zakašnjenjem. No, dok je Kolegij Zastupničkog doma PSBiH u proširenom sastavu, Orijentacijski radni plan Zastupničkog doma PSBiH za razdoblje veljača-prosinac 2015. godine, usvojio 10.02.2015. godine, Kolegij Doma naroda planiranju rada ovog doma pristupio je tek krajem petog mjeseca, usvojivši Orijentacioni radni plan Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za razdoblje od 20 svibnja do 31. prosinca 2015. godinu 27. 05. 2015. godine.

2015. godina, nije iznimka, kada je u pitanju neblagovremeno usvajanje Orijentacijskih planova rada oba doma PSBiH. Podsjetimo da su oba doma PSBiH usvojila programe rada za samo jednu godinu prethodnog četverogodišnjeg mandata i to za 2013. godinu.

Orijentacijski plan rada Zastupničkog doma za 2014. godinu usvojen je 05.02.2014. godine, a Orijentacijski plan rada Doma naroda PSBiH za 2014. godinu, nije uopće usvojen, dok za prve dvije godine prethodnog mandata (2011. i 2012.), nijedan dom PSBiH nije imao orijentacijske planove svoga rada

CCI kontinuirano naglašava da je program rada ključni alat za povećanje efikasnosti rada institucija i njihovu fokusiranost na postavljeni cilj ili bolje rečeno, alat bez koga je najavljeni reformski kurs bh. vlasti nezamisliv. U praksi to znači da je neophodno da oba doma PSBiH sve poduzmu da se njihov rad, u narednim godinama, odvija sukladno kvalitetno kreiranim programima, koji će se usvajati do početka godine na koju se odnose.

PRORAČUN

Proračun za 2015. godinu

Proračun Institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu, nije bio usvojen do kraja 2014. godine, niti do kraja I kvartala 2015. godine, tako da je financiranje državnih institucija u

prvih 6 mjeseci 2015. godine funkcioniralo na temelju odluka o privremenom tromjesečnom financiranju institucija BiH za dva prva kvartala 2015., koje je donijelo Vijeće ministara BiH u „tehničkom mandatu“.

Kada je u pitanju proces usvajanja državnog proračuna, podsjećamo na članak 136. Poslovnika Zastupničkog doma PSBiH koji predviđa da: "Nakon što Parlamentarna skupština BiH dobije prijedlog zakona koji sadrži proračun institucija BiH za sljedeću godinu, koji je uputilo Predsjedništvo BiH sukladno zakonu i rokovima propisanim zakonom, isti prvo razmatra Zastupnički dom. Nakon usvajanja, Zastupnički dom dostavlja prijedlog zakona s proračunom Domu naroda PSBiH najkasnije do 15. studenoga tekuće godine. Prilikom donošenja proračuna primjenjuju se odredbe kojima se uređuje temeljni zakonodavni postupak, s tim da Kolegij Doma skraćuje rokove i poduzima sve druge potrebne mjere za donošenje proračuna ili, po potrebi, izmjene i dopune proračuna najkasnije do 15. prosinca tekuće godine". Također, člankom 127. Poslovnika Doma naroda PSBiH je predviđeno da (citat): "Nakon usvajanja prijedloga zakona koji sadrži proračun institucija BiH za sljedeću godinu, Zastupnički dom dostavlja prijedlog zakona s proračunom Domu naroda najkasnije do 15. studenoga tekuće godine. Prilikom donošenja proračuna primjenjuju se odredbe kojima se uređuje temeljni zakonodavni postupak, a stim da Kolegij Doma naroda skraćuje rokove i poduzima sve druge potrebne mjere za donošenje proračuna ili, prema potrebi, izmjene i dopune proračuna, najkasnije do 15. prosinca tekuće godine".

Dakle, proračun bi trebalo usvojiti najkasnije do kraja kalendarske godine za narednu godinu, što proteklih 8. godina, koliko CCI prati rad PSBiH, uglavnom nije poštivano, zbog određenih nerazumijevanja na relaciji Vijeće ministara BiH - Predsjedništvo BiH - Parlamentarna skupština BiH, jer svaka od spomenutih državnih institucija ima svoj dio odgovornosti kada je u pitanju usvajanje Prijedloga zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza naše zemlje.

Podsjećamo da je cca mjesec dana nakon potvrđivanja aktualnog saziva Vijeća ministara BiH u Zastupničkom domu PSBiH, Vijeće ministara, na 05. sjednici održanoj, 29.04.2015. godine, utvrdilo Nacrt zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza za 2015. godinu, s tim da je Ministarstvo financija i trezora isti dostavilo Predsjedništvu BiH, koje je nadležno za predlaganje ovog zakona Parlamentarnoj skupštini BiH. Prema utvrđenom nacrtu spomenutog zakona, proračun za 2015. godinu iznosi =1.563.580.625,00 KM, od čega su ukupni prihodi za financiranje institucija i primici na razini 2014. godine i iznose =950.000.000,00 KM, a prihodi za servisiranje vanjskog duga su =613.580.625,00 KM i manji su za =232.812.343,00 KM u odnosu na proračun iz prošle, 2014. godine.

Konačno, Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu, je usvojen na 11. sjednici Zastupničkog doma PSBiH održanoj, 13.05.2015. (hitni postupak), te na 04. sjednici Doma naroda održanoj, 18.05.2015. godine (hitni postupak), uz vidno negodovanje određenih članovaoba doma PSBiH, posebno, izaslanika u Domu naroda PSBiH, jer nije bilo mogućnosti amandmanskog djelovanja na predloženi tekst Zakona.

Godina	Visina Proračuna	Datum utvrđivanja Nacrta na VM BiH	Datum usvajanja Proračuna u PS BiH
2007.	1.013.709.461	15.02.2007	04.04.2007
2008.	1.186.357.560	12.12.2007	25.02.2008
2009.	1.416.663.000	31.12.2008	29.01.2009
2010.	1.365.889.000	05.11.2009	30.12.2009
2011.	1.245.815.493	13.02.2012	14.02.2012
2012.	1.394.928.000	18.04.2012	31.05.2012
2013.	1.738.476.010	16.11.2012	06.12.2012
2014.	1.796.392.968	19.11.2013	30.12.2013
2015.	1.563.580.625	29.04.2015	18.05.2015
2016.	1.720.637.818	03.12.2015	30.12.2015

Tabela: Proračuni institucija BiH i međunarodnih obveza BiH - po godinama

DOB za razdoblje 2015-2017.

Aktualno Vijeće ministara BiH je na 09. sjednici održanoj, 02. 06.2015. godine, na prijedlog Ministarstva financija i trezora, usvojilo spomenuti Dokument okvirnog proračuna institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2015. do 2017. godine. Ovaj dokument urađen je na temelju usvojenog Globalnog okvira fiskalne bilance i politika u BiH za navedeno razdoblje, kojim se za svaku godinu utvrđuje okvir u iznosu =950.000.000 KM i izdvajanje s Jedinstvenog računa Uprave za neizravno oporezivanje BiH (UNOBiH) u iznosu od =750.000.000 KM, a spomenuti iznos se može korigirati tijekom 2016. i 2017. godine u postupku revidiranja Dokumenta globalnog fiskalnog okvira BiH, što je sukladno Zakonu o fiskalnom vijeću BiH. Između ostalog, cilj DOP-a je da bude od pomoći kako Vijeću ministara BiH, tako i svim drugim institucijama na razini BiH, pri planiranju politika prioriteta i programa potrošnje, koji će biti u konzistentnosti s odobrenim srednjoročnim makroekonomskim i fiskalnim okvirom naše zemlje.

Proračun za 2016. godinu

Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu usvojen je u zakonskom roku, prije isteka 2015. godine.

U Proračunu je predviđen iznos od 950.000.000 KM za financiranje institucija BiH, dok je za servisiranje vanjskog duga planirano 770.637.000 KM (za oko 157 miliona više u odnosu na proračun za prošlu, 2015. godinu), što ukupno iznosi 1.720.637.000 KM.

Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu u Zastupničkom domu usvojen je na 22. sjednici održanoj, 30.12.2015. godine. Prilikom glasanja o državnom proračunu za 2016. godinu, bilo je 22 glasa ZA, 13 glasova bilo je PROTIV, dok je bilo 5 glasova SUZDRŽAN, između ostalih i 3 člana Kluba SDA (Salko Sokolović, Senad Šepić i Šemsudin Mehmedović) s tim da su za navedeni proračun glasale sve stranke vladajuće koalicije na državnoj razini, izuzev spomenuta 3 zastupnika SDA, dok su protiv bili zastupnice/zastupnice Kluba SNSD-a, Kluba DF i i Kluba SDPBiH.

Istoga dana (30.12.2015), na 13. sjednici Doma naroda PSBiH, u drugom čitanju je usvojen Prijedlog zakona o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu. Naime, usvajanju ovog Prijedloga zakona prethodilo je razmatranje njegovih principa, nakon čega je Dom naroda usvojio i prijedlog Kolegija Doma da ovaj zakonski prijedlog razmatra i u drugom čitanju, sukladno članku 103. stav (4) Poslovnika Doma naroda PSBiH. Za predloženi Proračun je glasalo 10 izaslanika/izaslanica ovog Doma, dok su tri izaslanika bila protiv predloženog proračuna (Nebojša Radmanović, SNSD, Dragutin Rodić, DNS i Sifet Podžić, DF).

EUROATLANTSKI PUT BIH I PS BiH

Nakon usvajanja Izjave o prihvaćanju ubrzanog integracijskog procesa u Parlamentarnoj skupštini BiH potkraj veljače 2015. godine, došlo do Odluke Vijeća Europske unije od 21.04.2015. godine da se odobri Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju BiH sa EU (SPP), što je značilo deblokadu europskog puta naše zemlje. Inače, BiH je status potencijalnog kandidata za članstvo u Europskoj uniji dobila 2003. godine, a SSP je potписан prije skoro 8. godina (16. lipnja 2008. godine). Ratifikacija SSP-a je u svim zemljama članicama dovršena početkom 2011. godine, tako da je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio na snagu, 01. lipnja 2015. godine, sedam godina nakon potpisivanja.

Također, u kontekstu navedenog, Europska unija je tijekom prosinca 2014. godine otpočela novi pristup prema BiH, koji predviđa nešto drugačiji redoslijed uvjeta, kako bi zemlja brže napredovala ka EU i riješila preostale društveno-ekonomske izazove sa kojima se suočava. Između ostalog, takav pristup je doprinio da početkom lipnja 2015. godine (01.06.) na snagu stupa Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Bosne i Hercegovine i Europske unije, koji je zamijenio Privremenim sporazumom (PS). Također, nešto kasnije, vlasti BiH su usvojile Ekonomsku Reformsku agendu, s ciljem borbe protiv teške društveno-ekonomske situacije i unapređenja reformi pravosuđa i državne uprave. A da bi Europska unija ozbiljnije razmatrala zahtjev za članstvo BiH u EU, neophodan je napredak u provedbi Reformske agende.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju BiH sa EU, svakako, treba donijeti novu kvalitetu u odnosima BiH i Europske unije i dodatno potvrditi opredjeljenje BiH za ispunjenje kriterija za članstvo u EU. Najznačajnije obveze koje već imamo u procesu poput slobodnog kretanja robe i usklađivanja zakonodavstva, BiH će morati nastaviti provoditi, s tim od stupanja na snagu SSP-a od 01. lipnja 2015. godine, teku precizniji rokovi za realizaciju određenih obveza, koje nisu bile obuhvaćene Privremenim sporazumom. Između ostalog, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju će imati političke, institucionalne i ekonomske implikacije, a popis određenih implikacija slijedi u nastavku teksta:

- *Bosni i Hercegovini će biti potvrđen status pridružene članice i potencijalne kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji.*
- *Odnosi EU i BiH se podižu na višu razinu, jer obveze koje proističu iz političkog dijaloga i regionalne suradnje postaju dio ugovornog odnosa.*
- *BiH i EU će uspostaviti formalni politički dijalog u okviru Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje. Na njemu će se razmatrati važna pitanja koja se pojave u okviru ovog Sporazuma i sva ostala bilateralna i međunarodna pitanja od obostranog interesa.*
- *Bit' će uspostavljen i Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, dok će struktura koja je služila za praćenje primjene Privremenog sporazuma biti adaptirana za potrebe praćenja SSP-a.*
- *BiH će postupno usklađivati svoje zakonodavstvo s propisima EU u oblasti uvjeta rada, naročito zdravlja i sigurnosti na radu, te jednakih mogućnosti.*
- *BiH će poduzeti neophodne mјere kako bi postupno postigla usuglašenost s tehničkim propisima EU i europskim postupcima standardizacije, mjeriteljstva, akreditacije i ocjenjivanja usklađenosti. To će, između ostalog, značiti povećanje sigurnosti proizvoda na tržištu BiH.*
- *Primjena odredbi Sporazuma dovodi do postupnog povećanja zaštite potrošača, zaštite osobnih podataka, kao i tržišne konkurentnosti.*

- *Poduzeća iz BiH će imati pristup unutarnjem tržištu EU, koje ima cca 500 miliona potrošača, s tim da će moći da sudjeluju u postupcima nabavki na tržištu EU.*
- *Poduzeća iz BiH mogu da se poslovno nastanjuju (registriraju subsidijarna društva i podružnice) na teritoriji Europske unije pod ne manje povoljnima uvjetima kao i poduzeća iz članica EU.*
- *BiH je od stupanja na snagu SSP-a (01. lipanj 2015.) biti u obvezi da u roku od dvije godine sklopi sporazume o regionalnoj suradnji sa državama koje, također, imaju SSP.*
- *SSP predstavlja pravila za sveobuhvatno partnerstvo o slobodi trgovanja između BiH i EU, od koje će obje strane imati koristi.*
- *Građani BiH će imati koristi od raznih kontrola kvalitete i zdravstvenih i sigurnosnih standarda od strane EU, koji će biti izravno primjenjivi u BiH, a SSP će osigurati bolji kvalitet i dostupnost sigurnijih proizvoda.*
- *Bolje predviđljivo poslovno okruženje zbog postupnog približavanja EU zakonima i standardima, što će dovesti do veće sigurnosti i povjerenja za domaće i inozemne ulagače.*
- *Veća učinkovitost institucija,*
- *Promoviranje reforme visokog obrazovanja, razvoja demokracije i ljudskih prava, promoviranje neovisnosti medija i unapređenje transportne infrastrukture u Bosni i Hercegovini.*

Napredak u provedbi obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te provedbi obveza iz spomenute "europske izjave", odnosno Ekonomski reformske agende, Bosnu i Hercegovinu treba dovesti u stanje da, nakon predaje aplikacije za članstvo u EU, što prije dobije status kandidata, odnosno formalno pređe u novu fazu integracije u Europsku uniju.

Podsjećamo da je Vijeće ministara BiH je na svojoj 10. sjednici održanoj, 10. lipnja 2015. godine, usvojilo "Ekonomsku reformsku agendu za BiH", s listom mjera i planova za drugu polovicu 2015. i prvo tromjesečje 2016. godine, a koje su u nadležnosti Vijeća ministara BiH. Također, Vijeće ministara BiH je na 26. sjednici održanoj, 06.10.2015. godine, usvojilo Akcijski plan za provedbu Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH, koji sadrži paket od 50 mjera koje će biti provedene u oblastima javnih financija, oporezivanja i fiskalne održivosti, poslovne klime i konkurentnosti, vladavine prava i dobrog upravljanja, te reforme javne uprave, a provest' će ih institucije BiH u 2015. i 2016. godini, u suradnji sa entitetskim institucijama.

Spomenuti Akcijski plan za provedbu Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH je revidiran i objavljen, 10.12.2015. godine i u istom su određeni planirani rokovi prolongirani za početak tekuće, 2016. godine, a realizacija revidiranog Akcijskog plana do kraja 2015. godine

iznosila je cca 50% ili 17 mjera od ukupno 33 "generalne mjere", koje su sadržane u spomenutom Akcijskom planu Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH.

Kada je cilj spomenute Reformske agende u pitanju, isti se, prije svega, odnosi na jačanje održivog, učinkovitog, socijalno pravednog i stabilnog ekonomskog rasta, otvaranje novih radnih mesta, bolju ciljanu raspodjelu socijalnih davanja i stvaranja održivog i pravičnog društvenog okruženja. Reformska agenda sadrži glavne planove Vijeća ministara BiH i entitetskih vlada u oblastima javnih financija, oporezivanja i fiskalne održivosti, poslovne klime i konkurentnosti, tržišta rada, vladavine zakona i dobrog upravljanja, te reforme javne uprave radi pokretanja procesa oporavka i modernizacije ekonomije. Prije njezinog usvajanja na sjednici Vijeća ministara BiH, reformska agenda je usuglašena uz potporu Europske komisije i međunarodnih finansijskih institucija, a ista je bazirana na obvezama BiH iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Sporazuma za rad i zapošljavanje.

Reformska agenda je prihvaćena u Zastupničkom domu PSBiH na 16. sjednici održanoj, 27.08.2015. godine, te u Domu naroda PSBiH, na 9. sjednici održanoj, 17.09.2015. godine.

Bosni i Hercegovini u procesu europskih integracija itekako odmaže činjenica da, još uvejk, nema relevantan strateški, odnosno planski dokument za pristupanje BiH Europskoj uniji – "Program integriranja BiH u EU", koji bi objedinio sve postojeće obveze BiH, te pojednostavio planiranje i praćenje procesa pristupanja BiH ka EU.

Spomenuti dokument "Program integriranja BiH u EU", bi trebao dati pregled svih obveza iz procesa BiH ka EU, dinamiku realizacije preuzetih obveza, plan ispunjenja kriterija za članstvo, plan usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, kao i procjenu troškova realizacije ovog programa. Na temelju spomenutog programa integriranja, bilo bi poznato koja administrativna razina u kojem razdoblju radi na ispunjenju određene konkretne aktivnosti u procesu. Također, planiranje rada izvršnih organa vlasti (vlada) bi bilo znatno pojednostavljeno, a zakonodavna vlast i javnost bi imali dobar instrument za praćenje rada izvršne vlasti u tom kontekstu.

Kada su u pitanju IPA fondovi EU, po nekim predviđanjima, kroz komponentu IPA 2 za BiH (Instrument pretpristupne pomoći), moglo bi se očekivati cca 80 miliona eura godišnje za BiH, uz podsjećanje da ključni uvjet za povlačenje IPA II sredstava EU (uspostavljanje efikasnog mehanizma koordinacije europskih integracija BiH) još nije ispunjen, uz činjenicu da trenutno provedba presude Međunarodnog suda za ljudska prava u predmetu "Sejdić-Finci" nije na vrhu liste prioriteta. Naravno, ne bi bilo dobro da sredstva planirana za BiH budu usmjerena ka drugim zemljama regije, kao što je bilo 2013. godine, kada je cca 45 miliona eura namijenjenih BiH preusmjereni ka drugim zemljama u regiji. Međutim, ostaje pozitivna nada da će uskoro doći do usuglašavanja svih detalja mehanizma koordinacije i njegovog usvajanja na razini Vijeća ministara BiH, čime bi bio ispunjen ključni uvjet za povlačenje sredstava IPA II za BiH. 30

Kada je europski put BiH u pitanju, svakako, ne treba zaboraviti da, još uvijek, nije došlo do provedbe odluke Europskog suda za ljudska prava u predmetu "Sejdić-Finci", što bi građanima naše zemlje, koji ne pripadaju jednom od tri konstitutivna naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) omogućilo da se na izborima kandidiraju za članove Predsjedništva BiH i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH. Naime, prethodne, 2014. godine, pokrenut je tzv. "novi pristup" EU prema BiH, pa je došlo do izmjene redoslijeda prioriteta, s tim da tzv. "novi pristup" nije izbrisao ranije preuzete obveze, već su neke od njih ostavljene za kasnije, s obzirom da su trenutno na prvo mjesto uvrštene socijalne i ekonomske reforme, kako bi se što brže popravila trenutna gospodarska situacija, te poboljšao sve lošiji životni standard građana BiH.

U kontekstu europskih integracija, još uvijek je relativno mali broj poljoprivrednih proizvoda u BiH ispunio uvjete za izvoz u Europsku uniju, a tu spadaju, prije svega, svježa riba, med i sirova koža, te odnedavno i krompir, koji se konačno mogu izvoziti u zemlje EU. Kada je u pitanju izvoz mlijeka i mliječnih proizvoda, potkraj drugog kvartala 2015. godine, Bosni i Hercegovini je odobreno da bude na listi zemalja kvalificiranih za izvoz termički obrađenog mlijeka i mliječnih proizvoda, što je, svakako, odlična vijest za kompletan mljekarski i poljoprivredni sektor BiH, odnosno cca 20.000 primarnih proizvođača, te mljekare koje prate njihov posao, s obzirom da je otvoreno tržište Europske unije od cca 500 miliona stanovnika.

Kada je u pitanju članstvo Bosne i Hercegovine u Sjevernoatlanskom savezu (NATO), vlasti BiH trebaju ispuniti neophodne vojne i političke uvjete. Naime, treba podsjetiti da je, nakon što je BiH dugo bila u programu Partnerstva za mir (PFP), prvi i temeljni kriterij na putu u NATO aktiviranje Akcijskog plana za članstvo (MAP), što je posljednja stepenica prema pozivu za članstvo naše zemlje u NATO savezu. Zbog složenog unutarnjeg ustroja BiH, te mnogih političkih događaja koji uzrokuju nestabilnost u BiH, kontinuirano se nameće pitanje dugoročne stabilnosti i mira u regiji, nakon što u perspektivi BiH postane punopravna članica NATO-a.

Dakle, da bi MAP bio aktiviran, neophodno je završiti proces knjiženja perspektivne vojne imovine, koje je posljednjih 5-6 godina iz tehničkog, pretvorena u krupno političko pitanje, potrebno je, također, nastaviti angažman u vojnim mirovnim misijama u svijetu, te okončati proces rješavanja viška oružja i municije, pa je stoga teško predvidjeti kada bi MAP konačno mogao da bude aktiviran, odnosno, kada bi BiH mogla postati punopravna članica NATO-a.

AKTIVNOSTI ZASTUPNIKA/ZASTUPNICA PSBiH

Na 25. održanih sjednica Zastupničkog doma PSBiH tijekom 12 mjeseci 2015. godine (01.01.-31.12.2015.), evidentirana su ukupno 54 najavljeni izostanka sa održanih sjednica ovog Doma, uz 7 nenajavljenih izostanaka (Klub SNSD-a – SNSD/DNS na 02. hitnoj sjednici Zastupničkog doma, održanoj, 23.02.2015. godine), i konstataciju da zastupnik Nikola Špirić, SNSD, imao najviše najavljenih izostanaka – ukupno 9, te da je evidentiran i odlazaka zastupnika Kluba SBBBiH sa jedne sjednice Zastupničkog doma PSBiH, te kontinuirano napuštanje sjednica odmah na početku istih od strane zastupnica/zastupnika Kluba SNSD za vrijeme obnašanja predsjedateljske funkcije od strane Šefika Džaferovića, SDA.

Naime, zastupnice/zastupnici Kluba SNSD u prošloj, 2015. godini, ukupno 11 puta napuštali sjednice Zastupničkog doma PSBiH nakon glasanja o njihovom prijedlogu da se u dnevni red sjednice uvrsti prijedlog za izjašnjenje o smjeni predsjedatelja Zastupničkog doma PSBiH, Šefika Džaferovića, SDA, koji je redovito odbijan, a nakon toga je uslijedilo napuštanje sjednice Zastupničkog doma PSBiH. Međutim, zastupnice/zastupnici Kluba SNSD su se ponovo vratili u parlamentarne klupe i nastavili aktivno raditi u Zastupničkom domu nakon rotacije u Kolegiju tog Doma, 09. kolovoza 2015. godine, kada je dužnost predsjedateljice Doma preuzela zastupnica Borjane Krišto, HDZBiH, dotadašnji predsjedatelj Šefik Džaferović, SDA, postao je drugi zamjenik predsjedateljice, a zastupnik Mladen Bosić, SDS, prvi zamjenik predsjedateljice.

Iz tabele u nastavku, vidljivo je da je na svih 25 sjednica Zastupničkog doma PSBiH u prošloj, 2015. godini sudjelovalo ukupno 16 zastupnica/zastupnika tog Doma ili 38,1% od ukupno 42).

Zastupnica/Zastupnik	Politička stranka	Ukupno sjednica	Prisutan	Najavljen odsutan	Nenajavljen odsutan	Otišao prije kraja
Sadik Ahmetović	SDA	25	22	3	0	0
Damir Arnaut	SBB	25	25	0	0	1
Zaim Backović	BPS	25	25	0	0	0
Damir Bećirović	DF	25	25	0	0	0
Denis Bećirović	SDP	25	25	0	0	0
Mensura Beganović	DF	25	23	2	0	0
Borislav Bojić	SDS	25	25	0	0	0
Mladen Bosić	SDS	25	24	1	0	0
Safer Demirović	SDA	25	25	0	0	0
Šefik Džaferović	SDA	25	25	0	0	0
Jasmin Emrić	ASDA	25	25	0	0	0
Amir Fazlić	SDA	25	25	0	0	0
Maja Gasal-Vražalica	DF	25	24	1	0	0
Mirsad Isaković	SBB	25	25	0	0	1
Nermina Kapetanović	SDA	25	23	2	0	0
Željko Komšić	DF	25	23	2	0	0

Staša Košarac	SNSD	25	22	2	1	10
Predrag Kožul-mandat preuzeo, 08.04.2015.	HDZ BiH	15	15	0	0	0
Đorđo Krčmar	SDS	25	23	2	0	0
Borjana Krišto	HDZ BiH	25	24	1	0	0
Nenad Lalić	SDS	26	23	3	0	0
Nikola Lovrinović	HDZ BiH	25	24	1	0	0
Saša Magazinović	SDP	25	24	1	0	0
Dušanka Majkić	SNSD	25	21	3	1	11
Milica Marković	SNSD	25	19	5	1	11
Šemsudin Mehmedović	SDA	25	22	3	0	0
Mirsad Mešić	SDP	25	23	2	0	0
Miroslav Milovanović	SNSD	25	22	2	1	11
Momčilo Novaković	NDP	25	25	0	0	0
Aleksandra Pandurević	SDS	25	25	0	0	0
Lazar Prodanović	SNSD	25	23	1	1	11
Hazim Rančić – mandat preuzeo, 11.02.2015.	SDA	22	21	1	0	0
Asim Sarajlić	SDA	25	25	0	0	0
Senad Šepić	SDA	25	25	0	0	0
Fehim Škaljić	SBB	25	24	1	0	1
Salko Sokolović	SDA	25	25	0	0	0
Nikola Špirić	SNSD	25	15	9	1	6
Monika Tomić	HDZ BiH	25	22	3	0	0
Hanka Vajzović	DF	25	24	1	0	0
Jovan Vukovljak	DNS	25	23	1	1	11
Diana Zelenika	HDZ 1990	25	24	1	0	0
Mirsad Đonlagić	SBB	25	25	0	0	1

Tabela 6: Nazočnost zastupnica/zastupnika Zastupničkog doma PSBiH na plenarnim sjednicama Doma održanim u razdoblju od 01.01.- 31.12.2015. godine.

Također, i dalje je aktualno pitanje o kojem CCI već duže vrijeme govori (i piše), vezano je za preciznije definiranje opravdanog odsustva sa plenarnih sjednica oba Doma, s ciljem podizanja individualne odgovornosti zastupnika/izaslanika na još višu razinu, da se poslovnički precizno definiraju opravdani i neopravdani izostanci i prisustvo zastupnika /izaslanika plenarnim sjednicama, način njihovog pravdanja i najavljivanja, uz konkretnu inicijativu da se izostanci (neopravdani) vežu za plaće, zastupničke paušale ili druge vidove financijskih naknada, koje zastupnici/izaslanici ostvaruju u PSBiH. Ukoliko se prakticira najavljivanje izostanaka samo telefonski, što je često bio slučaj, i bez preciznijeg obrazloženja istih, to svakako neće značiti promociju odgovornog odnosa zastupnika/izaslanika prema njihovim primarnim obvezama.

Kada je u pitanju Dom naroda PSBiH, ukupno 7 izaslanika/izaslanica su imali ukupno 17 najavljenih izostanaka sa 16 održanih sjednica Doma naroda u 19 zasjedanja, za razdoblje od 01.01–

31.12.2015. godine i to: Fahrudin Radončić, SBB – 7 izostanaka, Martin Raguž, HDZ1990 – 3 izostanka, Nebojša Radmanović, SNSD – 2 izostankai Sredoje Nović, SNSD – 2 izostanka, Zdenka Džambas, HDZBiH , Dragutin Rodić, DNS i Halid Genjac, SDA – po 1 opravdan izostanak.

Usput, podsjećanje da je zbog nedostatka kvoruma, prekinuta 03. sjednica Doma naroda PSBiH, 17.03.2015. godine, jer na istu nisu došla tri izaslanika Kluba Srpskog naroda i to dva izaslanika SNSD-a (Nebojša Radmanović i Sredoje Nović), te Dragutin Rodić, izaslanik DNS-a - koalicijski partner SNSD-a, s obzirom da u članku 63. Poslovnika Doma naroda decidno stoji da "kvorum čini devet izaslanika, uz uvjet da su na sjednici nazočna najmanje tri bošnjačka, tri hrvatska i tri srpska izaslanika". Na svim održanim sjednicama, odnosno zasjedanjima Doma naroda PSBiH u razdoblju od 01.01.-31.12.2015. godine, sudjelovalo je 8 izaslanika/izaslanica ili cca 1/2 (53,3%).

Izaslnik/Izaslanica	Politička stranka	Ukupno zasjedanja	Prisutan	Najavljen odsutan	Nenajavljen odsutan	Otišao prije kraja
Darko Babalj	SDS	19	19	0	0	0
Bariša Čolak	HDZ BiH	19	19	0	0	0
Zdenka Džambas	HDZ BiH	19	18	1	0	0
Halid Genjac	SDA	19	18	1	0	0
Sead Kadić	SDA	19	19	0	0	0
Mario Karamatić	HSS/HNS	19	19	0	0	0
Sredoje Nović	SNSD	19	17	2	0	0
Sifet Podžić	DF	19	19	0	0	0
Nebojša Radmanović	SNSD	19	17	2	0	0
Farudin Radončić	SBB	19	12	7	0	0
Martin Raguž	HDZ 1990	19	16	3	0	0
Dragutin Rodić	DNS	19	18	1	0	0
Safet Softić	SDA	19	19	0	0	0
Ognjen Tadić	SDS	19	19	0	0	0
Ljilja Zovko	HDZ BiH	19	19	0	0	0

Tabela 7: Nazočnost izaslanika/izaslanica Doma naroda PSBiH na održanim zasjedanjima Doma u razdoblju od 01.01.- 31.12.2015. godine

Kroz tabele u nastavku teksta možemo jasno vidjeti obim pojedinačnih aktivnosti zastupnika i izaslanika oba doma PSBiH (zakoni, diskusije, zastupničke inicijative, zastupnička pitanja, replike, zaključci, amandmani, polsovničke intervencije) u razdoblju od 01.01.- 31.12.2015. godine, pri čemu se može vidjeti razlika u pogledu tzv. "individualnih aktivnosti" svakog od 57 zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH, kroz određene segmente njihovog angažmana

Rbr	Zastup./Zastup.	Polit. stran.	Zakoni	Amandmani	Diskusija	Posl. inter.	Zaklj učak	Zastup. pitanja ¹	Inicijative	Ukupno
1.	Sadik Ahmetović	SDA			13/12			3		28
2.	Damir Arnaut	SBB	2	5	71/47	23	6	11		167
3.	Zaim Backović	BPS	1		82/54	3	2	1		143
4.	Damir Bećirović	DF			17/8	1		2		28
5.	Denis Bećirović	SDP	1		41/41	7	2	18	7	117
6.	Mensura Beganovać	DF			5/0			2		7
7.	Borislav Bojić	SDS		1	22/15		3	3	1	45
8.	Mladen Bosić	SDS			15/6			2	1	24
9.	Safer Demirović	SDA			14/2			4		20
10.	Šefik Džaferović	SDA			37/7			5		49
11.	Jasmin Emrić	A-SDA			38/8		10	7	1	64
12.	Amir Fazlić	SDA			6/1			3		10
13.	Maja Gasal-Vražalica	DF	1		36/17			7		69
14.	Mirsad Isaković	SBB		1	21/5		2	2		31
15.	Nermina Kapetanović	SDA			20/9			7		36
16.	Željko Komšić	DF			5/4					9
17.	Staša Košarac	SNSD			24/7		4	4		39
18.	Predrag Kožul	HDZ BiH			18/8			4		30
19.	Đorđo Krčmar	SDS			8/1					9
20.	Borjana Krišto	HDZ BiH			30/7	1	1	2		41
21.	Nenad Lalić	SDS			6/0		1	2		9
22.	Nikola Lovrinović	HDZ BiH	1	4	62/41	2	10	4	1	125
23.	Saša Magazinović	SDP			28/23	4		10		67
24.	Dušanka Majkić	SNSD			30/16		3	3		52
25.	Milica Marković	SNSD			5/12					17
26.	Šemsudin Mehmedov	SDA	1		24/6			9	1	41

¹ Ukoliko, eventualno, određena zastupnička pitanja i inicijative, koje su postavljene/pokrenute u pisanoj formi u oba doma Parlamentarne skupštine BiH u razdoblju koje obuhvaća ovo monitoring izvješće (01.01.-31.12.2015.), a koja, eventualno, nisu uvrštena u ovo godišnje izvješće, takva pitanja/inicijative će, uz dodatno obrazloženje, biti uvrštena u monitoring izvješće za PSBiH za I kvartal 2016. godine.

	ić								
27.	Mirsad Mešić	SDP	2		25/12	3	1	2	45
28.	Miroslav Milovanović	SNSD		2	3/1			1	7
29.	Momčilo Novaković	NDP			32/27	1	2		62
30.	Aleksandra Pandurević	SDS		1	41/43		17	8	2 112
31.	Lazar Prodanović	SNSD			12/8			1	21
32.	Hazim Rančić	SDA			21/5	1		5	1 33
33.	Asim Sarajlić	SDA			4/4				8
34.	Senad Šepić	SDA			24/13		11	12	15 75
35.	Fehim Škaljić	SBB		1	14/3		2	2	22
36.	Salko Sokolović	SDA			18/8		1	10	37
37.	Nikola Špirić	SNSD			19/18			3	40
38.	Monika Tomić	HDZ BiH			5/0			1	6
39.	Hanka Vajzović	DF		1	29/12		1	2	45
40.	Jovan Vukovljak	DNS			1/0				1
41.	Diana Zelenika	HDZ 1990			13/4	1		1	19
42.	Mirsad Đonlagić	SBB	1	1	67/22		4	5	3 103
		Ukupno	10	17	1.009 /537	47	93	168	33 1.914

Tabela 8: Pregled aktivnosti zastupnica/zastupnika ZDPSBiH u razdoblju 01.01-31.12.2015. godine

Također, 11 zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH su predlagatelji 15 zakonskih prijedloga u razdoblju od 01.01.- 31.12.2015. godine i to: Mirsad Mešić, SDPBiH – 2 zakona, Damir Arnaut, SBBBiH - 2 zakona, Mirsad Đonlagić, SBBBiH u ime Kluba SBBBiH – 1 zakon, Denis Bećirović, SDPBiH – 1 zakon, Maja Gasal-Vražalica, DF – 1 zakon i Nikola Lovrinović, HDZBiH – 1 zakon - svi iz Zastupničkog doma PSBiH, dok su iz Doma naroda PSBiH zakone predložili Sredoje Nović, SNSD - 3 zakona, Darko Babalj, SDS – 1 zakon; Ognjen Tadić, SDS – 1 zakon, Mario Karamatić, HSS/HNS – 1 zakon, Halid Genjac, SDA -1 zakon, što znači da je 7 zakona (46,7% od ukupno predloženih 15 zakona) dostavljeno u proceduru PSBiH od strane zastupnika/izaslanika iz aktualne oporbe, dok je ukupno 8 zakona predloženo je od zastupnika/izaslanika aktualne većine u Parlamentu BiH (cca 53,3%).

Rbr	Izaslanik/ Izaslanica	Politička stranka	Zakoni	Izaslanička pitanja	Diskusije /replike	Zaključci	Amandm ani	Ukupno
1.	Darko Babalj	SDS	1		14/1		1	17
2.	Bariša Čolak	HDZ BiH			4/1			5
3.	Zdenka Džambas	HDZ BiH		3	4/1		1	9
4.	Halid Genjac	SDA	1	2	35/5	5	3	51

5.	Sead Kadić	SDA		1	1/0		3	5
6.	Mario Karamatić	HSS	1	7	22/7		3	40
7.	Sredoje Nović	SNSD	3	2	14/1	1		21
8.	Sifet Podžić	DF			8/3	1		12
9.	Nebojša Radmanović	SNSD		1	15/8		3	27
10.	Fahrudin Radončić	SBBBiH			2/0			2
11.	Martin Raguž	HDZ 1990		6	17/2			25
12.	Dragutin Rodić	DNS		5	14/0			19
13.	Safet Softić	SDA			2/0			2
14.	Ognjen Tadić	SDS	1		16/7	3		27
15.	Ljilja Zovko	HDZ BiH		3	12/0		3	18
	Ukupno:		7	30	180/36	10	17	280

Tabela 9: Pregled aktivnosti izaslanika/izaslanica DNPSBiH u razdoblju od 01.01.-31.12.2015. godine

Izaslanici/delegati Doma naroda PSBiH, zbog kašnjenja pri konstituiranju Doma naroda, prije svega, kao i prekida 03. sjednice tog Doma zbog nedostaka kvoruma za rad (tri izaslanika iz Kluba srpskog naroda nisu došla na sjednicu -SNSD+DNS), imali su manji broj individualnih aktivnosti tijekom prošle, 2015. godine od Zastupničkog doma PSBiH (pregled u prethodnoj tabeli)

Također, podsjećamo da je tek od mjeseca travnja 2015., izaslanicima Doma naroda PSBiH, sukladno članku 155. Poslovnika Doma naroda, omogućeno je usmeno postavljaju izaslanička pitanja članovima Vijeća ministara BiH na svakoj prvoj sjednici u mjesecu i to prije rasprave o dnevnom redu, na koja odgovaraju nazočni ministri/ministrice Vijeća ministara BiH.

PRIMANJA ZASTUPNIKA I IZASLANIKA OBA DOMA PS BiH

Iako Parlamentarna skupština BiH, odnosno Dom naroda PSBiH, još uvijek, nije usvojio Amandman II na Ustav BiH, koji znači brisanje stavka 2., članka IX Ustava Bosne i Hercegovine, a kojim se onemogućava smanjenje naknada za dužnosnike koji obnašaju funkcije u državnim institucijama Bosne I Hercegovine, što je godinama služilo bh. parlamentarcima kao izgovor da ne mogu smanjiti svoje plaće, ipak su plaće zastupnika i izaslanika PSBiH (i drugih dužnosnika na državnoj razini...) umanjene za 4,5% počev od 01.05. 2012. godine.

Međutim, uprkos navedenom smanjenju iz 2012. godine, na temelju dostupnih podataka od nadležnih službi i web stranice PSBiH, proizlazi da se ukupna primanja zastupnika i delegata PSBiH, računajući da zastupnički paušal primaju svi zastupnici/zastupnice/delegati, neovisno od njihovog radnopravnog statusa, i dalje kreću u rasponu od 4.800,00 KM do čak 7.000,00 KM za pojedine zastupnike/zastupnice oba doma PSBiH, koji koriste pravo na odvojeni život i smještaj u

Sarajevu, koji imaju pravo na posjet obitelji 4 puta mjesечно, i koji su, do ukidanja te mogućnosti potkraj, prošle, 2015. godine, bili uključeni u jedno ili više ad-hoc povjerenstava, za koja se mjesечно plaća 475,69 KM, što je zastupnicima i delegatima, donosilo dodatnu zaradu u iznosu od 475,00 do 950,00 KM, uz napomenu da zastupnice/zastupnici/izaslanici PSBiH, koji imaju najviše godina radnog staža, svoja mjesecna primanja po osnovu tzv. "minulog rada", mogu uvećati do maksimalno 20%.

Zaključno sa 31.12.2015. godine, osnovica za obračun plaća bh. parlamentaraca i dalje je iznosila 475,69 KM, zastupnički paušal iznosi 713,54 KM, naknada za odvojeni život je 300 KM, topli obrok iznosi 6,00 KM za radni dan, s tim da regres u iznosu od 300,00 KM primaju samo uposlenici u državnim institucijama, koji imaju koeficijent za plaće ispod 4,2 (raniji iznos regresa je bio 586,00 KM), dok su profesionalno angažirani zastupnici i delegati oba doma PSBiH prethodnih godina primali regres u iznosu od simboličnih =1,00 KM.

Također, krajem prošle, 2015. godine (31.12.2015.) u Parlamentarnoj skupštini BiH je bilo ukupno 51 profesionalno angažiranih zastupnica/zastupnikana razini PSBiH s tim da u Zastupničkom domu od ukupno 42 člana tog Doma, 37 zastupnica/zastupnika koji imaju status stalno uposlenih u PSBiH, dok od 15 izaslanika/izaslanica Doma naroda, njih 14 ima status stalno zaposlenih). U Domu naroda jedino izaslanik Dragutin Rodić (DNS) nije profesionalno angažiran, dok je u Zastupničkom domu ukupno 5 zastupnica/zastupnika, koji nemaju status stalno zaposlenih u PSBiH (Safer Demirović - SDA; Jasmin Emrić - A-SDA; Đorđe Krčmar - SDS; Nenad Lalić - SDS I Monika Tomić - HDZBiH).

Kada je u pitanju pravo na smještaj, u navedenom razdoblju, zaključno sa 31.12.2015. godine, pravo na smještaj u Sarajevu koristilo je ukupno 16 zastupnica/zastupnika oba doma PSBiH (11 iz Zastupničkog doma i 5 iz Doma naroda PSBiH), uz napomenu da navedeno pravo mogu koristiti svi zastupnici/zastupnice/izaslanici oba doma PSBiH, koji podnesu zahtjev za naknadu troškova za smještaj u Sarajevu, ukoliko je njihovo mjesto prebivališta udaljeno najmanje 80 km od Sarajeva, odnosno od sjedišta Parlamentarne skupštine BiH. Naknada za odvojeni život iznosi =300,00 KM mjesечно, a spomenutu naknadu je, zaključno sa 31.12.2015. godine, sukladno podacima koje smo dobili od nadležnih službi Parlamentarne skupštine BiH, koristilo ukupno 19 zastupnica/zastupnika/izaslanika oba doma Parlamentarne skupštine BiH i to 13 zastupnica/zastupnika iz Zastupničkog doma, te 6 izaslanika/izaslanica iz Doma naroda.

Red. broj	Ime i prezime zastupnice/zastupnika/izaslanika	Politička stranka	Naknada za odvojeni život (KM)	Naknada za smještaj (KM)
1.	Sadik Ahmetović	SDA	298,80	-
2.	Denis Bećirović	SDPBiH	300,00	400,00
3.	Mladen Bosić	SDS	273,90	475,00
4.	Mirsad Đonlagić	SBBBiH	300,00	450,00

5.	Amir Fazlić	SDA	300,00	475,69
6.	Sead Kadić	SDA	260,85	475,69
7.	Mario Karamatić	HSS/HNS	208,65	475,00
8.	Borjana Krišto	HDZBiH	134,75	219,00
9.	Milica Marković	SNSD	298,80	475,00
10.	Šemsudin Mehmedović	SDA	300,00	475,00
11.	Aleksandra Pandurević	SDS	298,80	475,00
12.	Lazar Prodanović	SNSD	259,81	475,00
13.	Senad Šepić	SDA	234,75	-
14.	Ognjen Tadić	SDS	259,81	-
15.	Ljilja Zovko	HDZBiH	286,95	475,00
16.	Diana Zelenika	HDZ1990	286,95	475,00
17.	Predrag Kožul	HDZBiH	182,55	475,00
18.	Zdenka Džambas	HDZBiH	195,60	475,60
19.	Bariša Čolak	HDZBiH	286,95	219,00

Tabela 10.: PSBiH - pregled korištenja smještaja i odvojenog života za mjesec prosinac 2015. godine

Također, podsjećamo da je potkraj prošle, 2015. godine, implementirana jedna od višegodišnjih preporuka CCI-a iz monitoring izvješća za PSBiH, da treba potpuno ukinuti plaćanje rada bh. parlamentaracima u tzv. "ad-hoc" ili privremenim povjerenstvima PSBiH (ili drugim tijelima na državnoj razini), jer se sjednice tih povjerenstava/odbora i sl., uglavnom, održavaju u radno vrijeme i sastavni su dio redovitih poslova/aktivnosti zastupnika/izaslanika oba doma Parlamentarne skupštine BiH. Dakle, plaćanje istih je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH (prijedlog Kluba SBBBiH u Zastupničkom domu PSBiH – predlagatelj zastupnik Damir Arnaut), koji je usvojen u oba doma PSBiH, ukinuto za sve sjednice spomenutih povjerenstava/odbora i drugih tijela, koje se održavaju u radno vremenu, a za sudjelovanje na sjednicama, koje se održavaju izvan radnog vremena, može se naplatiti maksimalno 475 KM mjesečno, koliko iznosi osnovica za plaće u državnim institucijama.

Kada je u pitanju zastupnički paušal, pravo na spomenutu naknadu nije definirano Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, već Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava zastupnika i izaslanika oba doma PSBiH, pa stoga, bez obzira na njihov radnopravni status, zastupnicima i izaslanicima za obavljanje zastupničke i izaslaničke dužnosti, pripada "mjesečni paušal", koji se obračunava u visini 1,5 osnovice za plaće, koja je utvrđena Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH i iznosi 475,69 KM, pa umjesto 747,15 KM, paušal iznosi 713,54 KM (od 01.05.'12.) i primaju ga svi zastupnici/izaslanici PSBiH. CCI smatra da treba razmotriti opciju da se ukine zastupnički paušal zastupnicima/izaslanicima PSBiH, koji imaju profesionalni radni angažman u Parlamentarnoj skupštini BiH (51 od 57), što je bio i prijedlog određenih zastupnika bivšeg saziva Zastupničkog doma PSBiH, o kojem se treba izjasniti Zajedničko Administrativno povjerenstvo PSBiH, te preispitati njegovu pravu svrhu.

Na kraju, Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove je, na temelju članka 39. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, donijelo Odluku (22.12.2015.) o izmjenama i dopunama Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava zastupnika/izaslanika u Parlamentarnoj skupštini BiH (prečišćeni tekst), koja je u svezi usvojenog Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, odnosno ukidanja plaćanja rada u upravnim, nadzornim i drugim odborima i tijelima, te privremenim (ad-hoc) povjerenstvima za rad u unutar radnog vremena (Zakon koji je predožio SBBBiH je prihvaćen u oba doma Parlamentarne skupštine BiH).

PREGLED TRENUȚNIH PRAVA KOJA IMAJU ZASTUPNICI/IZASLANICI OBA DOMA PS BIH:

- Osnovica za plaće zastupnicima/izaslanicima PSBiH i drugim institucijama na državnoj razini BiH iznosi =475,69 KM.
- Koeficijent za obračun zastupničkih/izaslaničkih plaće oba doma PSBiH je 8,4, za predsjednike radnih tijela (povjerenstava), te predsjednike klubova zastupnika u Zastupničkom domu PSBiH i Klubova naroda u Domu naroda PSBiH iznosi 8,5. Za predsjedatelje i zamjenika predsjedatelja oba doma Parlamentarne skupštine BiH, koeficijent je 8,7 i isti se množio sa osnovicom za plaće od 498,10 KM (do 01.05.2012.), dok se od 01.05.2012. godine množi sa osnovicom za plaće u iznosu od =475,69 KM, što daje iznos osnovne plaće zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH (cca 4.000,00 KM, ovisno od dužnosti koju obnašaju u Parlamentarnoj skupštini BiH...);
- Svaka puna godina radnog staža zastupnika/izaslanika PSBiH donosi povećanje plaće za dodatnih 0,5%, s tim da ukupno povećanje mjesecne plaće, po tom osnovu, ne može biti veće od 20%.
- Svim zastupnicima/izaslanicima oba doma PSBiH, neovisno od njihovog radno-pravnog statusa u Parlamentarnoj skupštini BiH, pripada pravo na zastupnički paušal, koji je do 01.05.2012. godine iznosio =747,15 KM, dok je nakon smanjenja od 4,5% taj iznos umanjen i sada iznosi =713,54 KM (ovaj iznos se dobije tako što se osnovica za plaće u iznosu od =498,10 KM, a sada =475,69 KM pomnoži sa koeficijentom 1,50, što je bio iznos zastupničkog paušala = 747,15 KM, sada =713,54 KM).
- Zastupnik odnosno izaslanik PSBiH, koji nije u stalnom radnom odnosu u PSBiH, ima pravo na razliku plaće, ukoliko mu je plaća manja u matičnoj organizaciji u kojoj je stalno uposlen. Razlika plaće isplaćuje se na temelju potvrde o visini zarade za svaki mjesec;
- Zastupnicima/izaslanicima PSBiH, koji su u stalnom radnom odnosu u PSBiH, a koji imaju prebivalište udaljeno najmanje 80 km od Sarajeva (ranije je bilo 50 km, pa je, nakon odluke VMBiH, povećano na 80 km), pripada pravo na naknadu za smještaj u visini do 500 KM do 01.07.2013. godine, a nakon toga, smanjena je naknada za troškove smještaja sa =500 KM na maksimalno =475 KM (ovo pravo je, zaključno sa 31.12.2015. godine koristilo 16 zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH);

- Zastupnicima/izaslanicima PSBiH koji su na profesionalnom radu u Parlamentarnoj skupštini BiH, a koji imaju prebivalište udaljeno najmanje 80 km (ranije 50 km), pripadalo pravo na naknadu za odvojeni život od obitelji u iznosu od 400 KM mjesечно do 01.05.2012. godine, dok je taj iznos umanjen za 25% od 01.05. 2012. i nakon spomenutog datuma iznosi =300,00 KM mjesечно, uz napomenu da oni koji ne koriste pravo na odvojeni život, imaju pravo na naknadu troškova uporabe osobnog vozila u visini 20% od cijene litre benzina (95 oct) po prijeđenom km, s tim što predsjedatelji povjerenstava i klubova oba doma PSBiH imaju pravo I na angažiranje vozača;
- Pravo na topli obrok imaju zastupnici i izaslanici koji su profesionalno uposleni Parlamentu BiH i isti je je iznosio =8,00 KM do 01.05.'12., a nakon smanjenja, iznosi =6,00 KM po jednom radnom danu (zaključno sa 31.12.2015. godine);
- Pravo na regres utvrđeno je Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH i iznosio je =586,00 KM, ali od 01.05.'12., za sve koji imaju koeficijent ispod 4,2 je =300,00 KM, dok je profesionalno angažiranim zastupnicima/delegatima od 2013. godinu isplaćivan regres u simobličnom iznosu od =1,00 KM;
- Članovi Kolegija oba doma PSBiH, imaju pravo na naknadu troškova za korištenje mobilnih telefona u iznosu do =1.000,00 KM mjesечно, dok predsjedatelji povjerenstava, te predsjedatelji klubova PSBiH, imaju pravo na naknadu troškova za mobitel u iznosu do =150,00 KM. Zastupnici/izaslanici oba doma Parlamentarne skupštine BiH, nemaju pravo na naknadu troškova za korištenje mobilnog telefona.
- Proteklih godina, pravo na naknadu za rad u "ad-hoc" (privremenim) povjerenstvima PSBiH bilo je utvrđeno člankom 6. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava zastupnika i izaslanika u PSBiH, prema kojoj se naknada dobiva množenjem koeficijenta 1. sa osnovicom koju utvrđuje Vijeće ministara BiH, a koja trenutačno iznosi 475,69 KM. Maksimalan iznos na mjesечноj razini nije mogao prijeći koeficijent 2, odnosno iznos od 951,38 KM, što znači da zastupnici i izaslanici PSBiH, koji su članovi dva "ad-hoc" povjerenstava/komisije, mogli su mjesечно "zaraditi" skoro =1.000,00 KM ili točnije =951,38 KM. Međutim, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH (prijeđlagatelj zastupnik Damir Arnaut, SBBBiH), koji je usvojen u oba doma PSBiH, ukinuto je plaćanje za rad u povjerenstvima/odborima i drugim tijelima, koje se održavaju u radno vremenu, a za sudjelovanje na sjednicama istih izvan radnog vremena, može se naplatiti maksimalno 475 KM mjesечно.

Transparentnost Parlamentarne skupštine BiH je i dalje segment rada ove Institucije koji je kontinuirano na zavidnoj razini, zahvaljujući, između ostalog, i web stranici PSBiH, koja svojom funkcionalnošću, količinom raspoloživih podataka i redovitošću ažuriranja, predstavlja odličan primjer svim drugim institucijama u BiH, koje žele unaprijediti svoj rad u tom kontekstu.

Kada je u pitanju spomenuta web stranica PSBiH, kontinuirano su dostupni kontakti Službe za odnose sa javnošću, kao i e-mail adrese zastupnika/izaslanika, te kontakti svih povjerenstava i nadležnih stručnih službi oba doma PSBiH. Također, redovito se objavljaju „najave sjednica”, u pravilu 7-10 dana prije održavanja istih, uz objavljivanje neophodnih informacija za određenu plenarnu sjednicu, s tim da najava sjednica po Domovima, obuhvaća dnevni red istih, tekst zakonskih prijedloga i drugih predloženih materijala, sa predlagateljima točki dnevnog reda.

Pored navedenog, na web stranicu se redovito postavljaju i priopćenja za javnost, izvješća sa održanih sjednica, odnosno informacije o statusu razmatranih mjera na određenoj plenarnoj sjednici PSBiH, sa rezultatima glasanja o svim razmatarnim mjerama (točkama dnevnog reda), a ista sadrži i arhivsku građu (dokumenta) sa održanih sjednica oba doma PS BiH u proteklim mandatima. Između ostalog, na web stranici PSBiH su dostupni zapisnici i stenogrami sa održanih plenarnih sjednica oba doma PSBiH, te zapisnici sa sjednica povjerenstava oba oba doma PSBiH. Inače, plenarne sjednice domova Parlamentarne skupštine BiH digitalno se snimaju od 22.5.2007. godine (audio snimak održanih sjednica se objavljuje na web stranici), a njihovo izravno praćenje posredstvom web prezentacije dostupno je od 20.02.2008. godine. Podsjećamo da je spomenuti sustav za digitalno snimanje i prijenos plenarnih sjednica oba doma PSBiH donacija Veleposlanstva SAD-a u BiH, koju implementira Misija OESS-a u BiH.

Dakle, ono što je posebno značajno, za razliku od većine drugih vlada i parlamenta u BiH, postoji mogućnost da se kroz objavu listinga o glasanju zastupnika/delegata PSBiH na web stranici, nekoliko dana nakon održane plenarne sjednice oba doma PSBiH, prati i pojedinačno (individualno) glasanje svih zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH, što itekako pozitivno utječe na ukupnu transparentnost rada najvišeg organa zakonodavne vlasti BiH i omogućuje zainteresiranim građanima da dobiju informacije o individualnom glasanju za zakone, strategije, sporazume, imenovanja, izvješća, odluke i dr., što je bila i jedna od preporuka CCI-a, koja datira još iz 2009. godine, vezano za potrebu instaliranja sustava za elektronsko glasanje u Plavoj dvorani Doma naroda PSBiH, koje je instalirano tijekom 2011. godine.

Također, početkom mandata aktualnog saziva PSBiH, sukladno članku 171. Poslovnika Zastupničkog doma, te članku 155. Poslovnika Doma naroda PSBiH, zastupnici/delegati oba doma PSBiH mogu usmeno postavljati pitanja članovima Vijeća ministara BiH, na početku svake

prve sjednice oba doma PSBiH u mjesecu, a prije rasprave o dnevnom redu, uz izravan televizijski prijenos putem javnog TV servisa. Na taj način se omogućilo zainteresiranoj javnosti da izravno prati postavljanje zastupničkih pitanja članovima Vijeća ministara BiH, kao i odgovore na postavljena pitanja, što je pozitivan iskorak u odnosu na raniju situaciju u ovoj oblasti, uz činjenicu da je PSBiH i dalje jedina u regiji, čije se plenarne sjednice ne prenose izravno putem javnog TV servisa, izuzev spomenutog sata za zastupnička pitanja i odgovore.

U tom kontekstu, bilo bi dobro da na web stranici PSBiH ubuduće redovito postavljaju i odgovori na zastupnička/izaslanička pitanja postavljen u pisanoj formi, jer za razliku od onih koje zastupnici/izaslanici PSBiH izravno postavljaju članovima Vijeća ministara BiH, ista nisu sadržana u stenogramima sa sjednica oba doma PSBiH, koji se objavljaju na web stranici.

Važno za istaknuti je da Bijela dovrana PSBiH, u kojoj se održavaju sjednice Zastupničkog doma, od listopada 2015. godine, ima instaliranu IT opremu i aplikativni softver za održavanje e-sjednica. Nabavka spomenute opreme i razvijanje aplikativnog softvera, financirani su sredstvima za pretpriistupnu podršku Europske unije.

Na kraju, kada je u pitanju objavljivanje planova javnih rasprava i informacija o zaključcima sa provedenih javnih rasprava, sa akcentom na proces pripreme određenih zakona, strategija i odluka, te mogućnosti uključivanja zainteresiranih organizacija/institucija u izradu istih, na web stranici Parlamentarne skupštine BiH se obavljaju najave planiranih javnih rasprava, kao i temeljito izvješće sa istih, odnosno transkript određene javne rasprave. Između ostalog, ko jedan od pozitivnih primjera u tom kontekstu, početkom prošle, 2015. godine, Ustavnopravno povjerenstvo Zastupničkog doma PSBiH organiziralo je javnu raspravu na temelju zaključka tog Doma sa 3. sjednice održane, 15.01.2015. godine, kojim je zaduženo Ustavnopravno povjerenstvo da do, 27. veljače 2015. godine organizira Javnu raspravu o pitanju statusa Sutorine i Zastupničkom domu PSBiH i dostavi transkript i druge materijale sa rasprave. Inače, poziv za spomenutu javnu raspravu upućen je predstavnicima institucija vlasti, članovima Državnog povjerenstva za granicu, Ustavnog suda BiH, pravnim stručnjacima, predstavnicima nevladinih udruženja građana, kao i svim zainteresiranim građanima, koji su mogli dati, određeni doprinos u raspravi o navedenom pitanju (spomenuta javna rasprava je održana, 25.02.2015. godine i na web stranici PSBiH je postavljen transkript, te je tako javnosti omogućeno da se informira i uključi u javnu raspravu o ovom važnom pitanju za našu zemlju).

ŽURNO RIJEŠITI SVE POSTOJEĆE NESUGLASICE OKO USPOSTAVE EFIKASNOG MEHANIZMA KOORDINACIJE NA EUROPSKOM PUTU BOSNE I HERCEGOVINE.

Preporuka: Lideri političkih stranaka koje participiraju u vlasti, te predstavnici institucija izvršne i zakonodavne vlasti na svim razinama, kao i Parlamentarni forum za europske integracije, koji čine predstavnici parlamenta na svih razinama, trebaju se dodatno angažirati i žurno pronaći rješenje oko postojećih nesuglasica vezanih za mehanizam koordinacije na putu BiH ka EU.

BOSNA I HERCEGOVINA, JOŠ UVIJEK, NEMA KREIRAN I USVOJEN "PROGRAM INTEGRIRANJA BIH U EU", KOJI BI JASNO DEFINIRAO TKO, KADA I ŠTO RADI NA EUROPSKOM PUTU BIH, TKO PREUZMA ODGOVORNOST ZA SVE SEGMENTE TOG puta i kakva je procjena troškova na putu BiH prema europskoj UNIJI.

Preporuka: Nakon usuglašavanja i usvajanja mehanizma koordinacije na europskom putu BiH, Parlamentarna skupština BiH i Vijeće ministara BiH trebaju žurno donijeti Program integriranja BiH u EU, koji je jedan od najvažnijih dokumenata na tom putu, koji daje pregled preuzetih obveza, dinamiku realizacije svih segmenata koji su uključeni u proces, plan usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, te procjenu troškova realizacije spomenutog programa.

NA KONSTITUIRANJE VLASTI NA DRŽAVNOJ RAZINI SE NEPOTREBNO DUGO ČEKALO.

Preporuka: Nakon svakog izbornog ciklusa u našoj zemlji, sve je vidljivija potreba za implementaciju inicijative CCI-a od prije 8-9 godina, vezano za promjenu Izbornog zakona BiH, s ciljem da se isti dopuni sa preciznim rokovima za formiranje vlasti nakon potvrde službenih rezultata izbora od strane CIK BiH, uz paralelno uvođenje instituta "izvanredni izbori" u izorno zakonodavstvo, koji bi se raspisivali u situacijama blokada, odnosno nemogućnosti da u zakonskom roku, dođe do dogovora političkih aktera.

KAŠNJENJE PRILIKOM KREIRANJA I USVAJANJA ORIJENTACIJSKIH PLANOVА RADA ZA 2015., DODATNO JE UTJECALO NA EFIKASNOST RADA PSBIH U 2015. GODINI.

Preporuka: PSBiH treba sve da se njihov rad odvija po kvalitetno kreiranim i blagovremeno usvojenim planovima rada, koji će se kreirati i usvojiti do kraja kalendarske godine za narednu.

BOSNA I HERCEGOVINA JE KARAKTERISTIČNA PO MALOM BROJU USVOJENIH ZAKONA U DRŽAVNOM PARLAMENTU, TE VELIKOM BROJU ODBIJENIH ZAKONA.

Preporuka: Političke stranke u BiH, koje su preuzele punu odgovornost za obnašanje vlasti u mandatnom razdoblju 2014.-2018., i koje su se složile oko neophodnosti žurne provedbe reformi na tragu "europske inicijative", SSP-a i "Reformske agende", trebaju pokazati znatno više energije i spremnosti da se suoče sa postojećim izazovima i našu zemlju približe euroatalanskim integracijama, uz stvaranje ambijenta za bolji životni standard građana BiH.

DODATAK 1 – POPIS ZAKONODAVNIH AKTIVNOSTI PS BIH U 2015. GODINI

➤ **POPIS USVOJENIH ZAKONA U OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH U RAZDOBLJU OD 01.01- 31.12.2015. GODINE:**

1. Zakon o izmjeni Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine,

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 06.03.2015., Predlagatelj: Dom naroda PSBiH
Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 05.03.2015. Predlagatelji: izaslanici Kluba srpskog naroda u Domu naroda PSBiH

2. Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2015. godinu

Dostavljen u proceduru: 05.05.2015.; Predlagatelj: Predsjedništvo BiH

3. Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 12.05.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

4. Zakon o izmjeni Zakona o Javnom radiotelevizijskom sustavu Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 26.03.2015.; predlagatelj u ZDPSBiH: zastupnik Mirsad Mešić, SDPBiH; Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 01.06.2015.; predlagatelj u DNPSBiH: Zastupnički dom PSBiH

5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljanima Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 17.07.2013.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

6. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o politici direktnih stranih ulaganja u Bosni i Hercegovini,

Dostavljen u proceduru: 17.07.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

7. Zakon o obveznim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 24.07.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

8. Zakon o dopunama Zakona o prekršajima

Dostavljen u proceduru: 02.07.2015. i 18.08.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

9. Zakon o izmjeni Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 07.09.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

10. Zakon o dopunama Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini

Dostavljen u proceduru: 07.09.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

11. Zakon o strancima

Dostavljen u proceduru: 11.09.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

12. Zakon o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini

Dostavljen u proceduru: 15.09.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

13. Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 29.05.2015.; Predlagatelj u ZDPSBiH: izaslanik Damir Arnaut, SBBBiH

Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 21.09.2015.; Predlagatelj u DNPSBiH: Zastupnički dom PSBiH

14. Zakon o dopuni Zakona o jedinstvenom matičnom broju

Dostavljen u procedure ZDPSBiH: 15.10.2015.; Predlagatelj u ZDPSBiH: Dom naroda PSBiH

Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 05.10.2015.; Predlagatelj u DNPSBiH: izaslanik Sredoje Nović, SNSD

15. Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2016. godinu

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 18.12.2015.; Predlagatelj: Predsjedništvo BiH

Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 30.12.2015.; Predlagatelj: Zastupnički dom PSBiH

POPIS ODBIJENIH ZAKONA U OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH U RAZDOBLJU OD 01.01.- 31.12.2015. GODINE:

1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja,

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 05.06.2013., Predlagatelji: Zastupnički dom: zastupnica Nermina Zaimović-Uzunović, SDPBiH
Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 10.12.2013.; Predlagatelj u Domu naroda: ZDPSBiH

2. Zakon o dopuni Izbornog zakona Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 23.02.2015.; Predlagatelj: zastupnik Damir Arnaut, SBBBiH

3. Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine

Dostavljen u proceduru: 23.05.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine,

Dostavljen u proceduru: 12.06.2014.; Predlagatelj: zastupnik Mirsad Mešić, SDP

5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini

Dostavljen u proceduru ZDPSBiH: 26.02.2015., Dostavljen u proceduru DNPSBiH: 03.07.2015..; Predlagatelji: Zastupnički dom – zastupnik Denis Bećirović; Dom naroda: Zastupnički dom PSBiH;

6. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine,

Dostavljen u proceduru: 22.07.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

7. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini

Dostavljen u proceduru: 30.07.2015.; Predlagatelj: zastupnica Maja Gasal–Vražalica, DF

8. Zakon o izmjenama i dopunama Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini

Dostavljen u proceduru: 07.09.2015.; Predlagatelj: zastupnik Nikola Lovrinović, HDZBiH

- **POPIS ZAKONA U PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI BIH ZA KOJE JE OBUSTAVLJEN ZAKONODAVNI POSTUPAK, ZAKLJUČNO SA 31.12.2015. GODINE**
1. **Zakon o izmjeni Zakona o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 28.07.2015.; Predlagatelji: izaslanici Ognjen Tadić, SDS i Darko Babalj, SDS

➤ **POPIS POVUČENIH ZAKONA U OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH U RAZDOBLJU OD 01.01.- 31.12.2015. GODINE:**

 1. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 09.09.2014.; Predlagatelj: zastupnik Halid Genjac, SDA
 2. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 03.11.2014.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
 3. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udruženjima i zakladama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 06.10.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

POPIS ZAKONA KOJI SU OSTALI U PROCEDURI PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH, ZAKLJUČNO SA 31.12.2015. GODINE:

1. **Zakon o izmjeni Zakona o zaštiti tajnih podataka**
Dostavljen u proceduru: 28.10.2013.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
2. **Zakon o utvrđivanju visine plaće zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 28.02.2014.; Predlagatelj u ZDPSBiH: zastupnik Milorad Živković, SNSD
Dostavljen u proceduru: 20.05.2014.; Predlagatelj u DNPSBiH: Zastupnički dom
3. **Zakon o izmjeni Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 08.01.2015.; Predlagatelj u ZDPSBiH: zastupnik Mirsad Đonlagić, SBBBiH
Dostavljen u proceduru: 27.02.2015.; Predlagatelj u DNPSBiH: ZDPSBiH
4. **Zakon o azilu**
Dostavljen u proceduru: 06.08.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
5. **Zakon o konverziji kredita u švicarskim francima u konvertibilne marke**
Dostavljen u proceduru: 16.09.2015.; Predlagatelj: izaslanik Mario Karamatić, HNS/HSS
6. **Zakon o neradnim danima u vrijeme vjerskih blagdanau Bosni i Hercegovini**
Dostavljen u proceduru: 28.10.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
7. **Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 13.11.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

- 8. Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 10.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 9. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 17.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 10. Zakon o izmjeni Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 17.12.2015.; Predlagatelj: zastupnici Kluba zastupnika SNSD-a i Kluba zastupnika SDS-a
- 11. Zakon o Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 17.12.2015.; Predlagatelj: zastupnici Kluba zastupnika SNSD-a i Kluba zastupnika SDS-a
- 12. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravi**
Dostavljen u proceduru: 22.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 13. Zakon o izmjeni Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 23.12.2015.; Predlagatelj: izaslanik Sredoje Nović, SNSD
- 14. Zakon o Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 23.12.2015.; Predlagatelj: izaslanik Sredoje Nović, SNSD
- 15. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini**
Dostavljen u proceduru: 24.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 16. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uredajima za evidentiranje u cestovnom prijevozu**
Dostavljen u proceduru: 24.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 17. Zakon o korištenju i upravljanju imovinom u državnoj svojini Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 25.12.2015.; Predlagatelj: zastupnici Šemsudin Mehmedović, SDA i Zaim Backović, BPS
- 18. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme**
Dostavljen u proceduru: 28.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 19. Zakon o dopunama Zakona o odlikovanjima Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 28.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH
- 20. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udruženjima i zakladama Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 30.12.2015.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

Amandmani na Ustav Bosne i Hercegovine - u proceduri PSBiH:

- 9. Amandman II. i amandmana III. na Ustav Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 31.08.2012.; Predlagatelj u Zastupničkom domu PSBiH: zastupnik Asim Sarajlić, SDA
- 10. Amandman II. na Ustav Bosne i Hercegovine**
Dostavljen u proceduru: 13.12.2012.; Predlagatelj: Vijeće ministara BiH

DODATAK 2 – IZVJEŠĆE UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH ZA 2014. GODINU

Na 20. sjednici Zastupničkog doma PSBiH, koja je održana, 24.11.2015. godine, usvojeno je zbirno mišljenje Povjerenstva za financije i proračun Zastupničkog doma PSBiH o revizorskim izvješćima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, koja je Parlamentarnoj skupštini dostavio Ured za reviziju institucija BiH, čime su prihvaćena 73 revizorska izvješća državnih institucija. Od toga, prihvaćeno je 31 revizorsko izvješće u kojem je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem“, 36 revizorskih izvješća u kojima je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno „pozitivnim mišljenjem, uz isticanje predmeta“, 5 revizorskih izvješća u kojima je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta“, te 1 mišljenje sa rezervom.

Zastupnički dom PSBiH obvezao je vodstva 36 institucija čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz isticanje predmeta“ na poduzimanje svih potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije posebno, kako bi se izbjegle daljnje posljedice problema u poslovanju na koje je revizija skrenula pozornost pri isticanju predmeta u pozitivnim mišljenju, a posebno da materijalnost takvih nalaza revizije, eventualno, ne preraste u buduće kvalifikacije u sljedećim izvješćima revizije. Dom je usvojio i predložene zaključke Povjerenstva za financije i proračun za sedam institucija BiH sadržane u pojedinačnim mišljenjima Povjerenstva za svaku instituciju BiH, a čija su revizorska izvješća o finansijskom poslovanju za 2014. godinu bila predmetom detaljne analize u spomenutom Povjerenstvu.

Također, zaključeno je da Zastupnički dom PSBiH traži od Vijeća ministara BiH da, najkasnije do kraja veljače 2016. godine, razmotri revizorska izvješća za 2014. godinu, s naglaskom na sedam institucija BiH čija su revizorska izvješća o finansijskom poslovanju za 2014. godinu ocijenjena revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta“ i „pozitivnim mišljenjem uz isticanje predmeta“, kao i pripadajuće zaključke koji se odnose na predložene zaključke Povjerenstva sadržane u pojedinačnim mišljenjima za spomenutih sedam institucija. U usvojenom zaključku pojašnjava se kako se Vijeće ministara BiH obvezuje da o tome izradi cjelovitu informaciju i dostavi je PSBiH u roku ne duljem od 30 dana. Ta informacija, kako se navodi, minimalno treba sadržavati programe aktivnosti i mjere koje će se poduzeti u tih sedam institucija u pravcu prevladavanja teškoća u poslovanju i preventivnog djelovanja kako se one ne bi ponovile u sljedećim izvješćima.

Nadalje, zaključeno je da ta informacija treba sadržavati i izjašnjenje Vijeća ministara BiH o sustavim mjerama koje je predložio Ured za reviziju institucija BiH kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizijskih nalaza. Zaključeno je i da informacija treba sadržavati izjašnjenje Vijeća ministara BiH u obliku programa, s nositeljima obveza i rokovima za provođenje aktivnosti usmjerenih ka jačanju kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa, kao i aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora

i kontrolnih postupaka. Usvojen je i zaključak u kojem Zastupnički dom poziva Tužiteljstvo BiH da prioritetnu pozornost posveti istrazi o Izvješću Ureda za reviziju institucija BiH o finansijskoj reviziji Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmјenu podataka BiH za 2013. godinu i doneše tužiteljsku odluku.

Kada je u pitanju rasprava o izvješću Povjerenstva za financije i proračun Doma naroda PSBiH o razmatranim revizorskim izvješćima Ureda za reviziju institucija BiH za 2014. godinu, ista su razmatrana na 12. sjednici Doma naroda PSBiH, koja je održana, 10.12.2015. godine i na istoj su privaćena 73 revizorska izvješća institucija BiH. Od toga, kao i na sjednici Zastupničkog doma PSBiH, prihvaćeno je 31 revizorsko izvješće u kojem je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem“, 36 revizorskih izvješća, u kojima je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“, pet revizorskih izvješća u kojima je finansijsko poslovanje institucije ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom uz skretanje pozornosti“ i jedno „mišljenje sa rezervom“.

Dom naroda PSBiH pohvalio je institucije čije je poslovanje u protekloj godini ocijenjeno „pozitivnim mišljenjem“, a usvojeni su i pojedinačni zaključci koje je Domu predložilo Povjerenstvo za financije i proračun Doma naroda PSBiH o razmatranim revizorskim izvješćima za 2014. za institucije koje su doabile „mišljenje sa rezervom“.

Također, Dom naroda je usvojio i zbirne zaključke kojim je obvezao vodstvo 36 institucija BiH, čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“, na poduzimanje potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije, kako bi se izbjegle daljnje posljedice identificiranih problema u poslovanju na koje je, pri isticanju predmeta, revizija skrenula pozornost. Zbirnim zaključkom, Dom naroda, kao i Zastupnički dom PSBiH, obvezao je Vijeće ministara BiH da, najkasnije do kraja veljače 2016. godine, razmotri revizorska izvješća za 2014. godinu, s akcentom na šest institucija BiH čiji su revizorska izvješća finansijskog poslovanja za 2014. godinu ocijenjeni revizorskim „mišljenjem s rezervom“ i „mišljenjem s rezervom uz skretanje pozornosti“, uz obvezu sačinjavanja cjelovite informacije, te njenog dostavljanja PSBiH u roku ne duljem od 30 dana od datuma razmatranja.

DRAGAN VRANKIĆ, glavni revizor BiH - izvod iz stenograma sa sjednice Doma naroda PSBiH, održanoj, 10.12.2015. godine – cjelovito obraćanje glavnog revizora na sjednici:

Poštovani predsjedatelju, poštovani članovi Kolegija, poštovane zastupnice, poštovani zastupnici, uvaženi gosti, sve vas skupa pozdravljam i želim da iskažem svoje zadovoljstvo što se danas nalazim tu. Naime, ja se danas po prvi put obraćam vama u novoizabranoj funkciji, ja i gospodin Krsman, zahvaljujemo vam na povjerenuju i želim da imamo dobru suradnju, kao što je i bila do sada sa mojim prethodnicima, te dajemo garanciju da ćemo raditi zakonito, neovisno i transparentno. S obzirom da je Ured za reviziju dobro organiziran, bez obzira što sam tu nekih desetak dana, ja mogu u kratkim crtama reći samo nekoliko stvari.⁵⁰

su bitne u ovome objedinjenom Izvješću, a koje će dati temeljne naznake o stanju u institucijama BiH i javnom korištenju novca. Ukupno je revidirano javnih sredstava kroz 75 institucija 906,5 miliona maraka, gdje je 75 institucija imalo uposleno 22.393 uposlena, a da smo reviziju radili u 74 institucije i radili 8 revizija učinka. 31 institucija je dobila pozitivno mišljenje, 36 pozitivno sa skretanjem pozornosti, jedno mišljenje je bilo sa rezervom, 5 je bilo sa rezervom, uz skretanje pozornosti. Od ukupno datih preporuka, njih je 460, nešto malo manje (17%) nego prethodne godine, a stupanj realizacije je negdje oko 60 do 65%, pa bismo, na neki način, mogli reći da je to dobro, ali i nije dobro, najbolje bi bilo da je sve realizirano, međutim, kad se malo razlože ove preporuke koje stoje, onda vidimo da one preporuke koje idu direktno na institucije, da se one manje-više provode. Međutim postoje druge preporuke koje su sustavnog karaktera, one se znači istovremeno odnose na više institucija i uglavnom tu dolazi do problema i lošeg učinka u realizaciji danih preporuka. One se uglavnom odnose na interne kontrole, na međunarodne revizorske računovodstvene standarde, na odluke, provođenje odluka Ustavnog suda, provođenje odluka oba doma Parlamenta BiH, provođenje samih preporuka, same revizije itd. Vi znate da je zadaća same revizije da uoči, dijagnosticira problem kroz izvješća, koja evo danas imate na stolu, a da onda kad dobijemo ovaj izvještaj u Parlamentu, mi ga faktički zajedno dijelimo s javnosti i dajemo tu sliku naše transparentnosti i zakonitog javnog transparentnog korištenja javnog novca. Ova izvješća kad se dostave, ona su faktički poziv na odgovornost svih onih koji su u procesu. Mislim da je to ključna riječ kad je u pitanju odgovornost, znamo da ona može biti od političke do kaznene, i u tom smislu mislim da svatko mora naći ili svaki slučaj o kojem se odnosi ova odgovornost naći svoje mjesto i ukoliko ne bude odgovornosti, mislim da onda dolazimo u problem u sustavu i cijelom društvu. Ja mislim da ovi naši statistički podaci govore ipak da se ide jednom uzlaznom putanjom i da nema razloga da ne bude tako i ubuduće. Evo ja u svoje osobno i u ime gospodina Krsmana, još jedanput, zahvaljujem na ukazanom povjerenju, pa ukoliko bude nekih dodatnih pitanja i mogućih obrazloženja, možemo ih dati naknadno. Hvala".

DRAGUTIN RODIĆ, DNS – izaslanik Kluba Srpskog naroda u Domu naroda PSBiH (diskusija-izvod iz stenograma sa sjednice Doma naroda PSBiH, održane, 10.12.2015. godine):

"Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo, ja ću na ovu temu vrlo kratko, jer smatram da danas usvajamo nekih sedamdesetak izvještaja o reviziji i može ono da prođe glasanjem, ali zbog javnosti hoću da kažem da se na ovom poslu radi zadnjih 4, 5 mjeseci, bar to radi komisija za finansije i budžet, zajedno naravno sa Glavnom službom za reviziju BiH. I naravno ako pogledate od 2003. do zaključno sa ovom revizijom od 2014. godine, onda je potpuno jasno da postoji značajan pomak napred u institucionalnom djelovanju i o brizi za javna sredstva, ali to još uvijek nije ni izbliza onako kako bi to trebalo. Ja hoću da naglasim, a da ostane, jer kada radite kroz ove institucije i kada ih revidirate i kada ih saslušavate onda možete mnogo toga da i vidite i ono što će Komisija za finansije i budžet u narednom periodu uvesti kao neku novu praksu u

saradnji sa Glavnom službom za reviziju, a ona je donekle već uvedena i u Komisiji za finansije i budžet oba doma Parlamentarne skupštine zajedno sa Zajedničkom komisijom za administrativne poslove i Glavnom službom za reviziju traga za određenim rješenjima i da se dođe do određenog stepena usaglašenosti da se lakše primjenjuju određeni propisi. Ali ono za što sam se ja javio i zašto kroz sve ove godine pokušavajući da kroz izvještaje, kroz nalaze revizija, kroz zaključke domova, ali postoji jedan dio preporuka koje konstantno ostaju na istom nivou i ništa se ne dešava kod određenog broja institucija. Pa ču ja navesti to, iako to ima u ovom Izvještaju, ali mislim da to treba posebno apostrofirati. Najčešći nalazi revizije i oko ovoga se sve završava, slabosti u primjeni propisa iz oblasti javnih nabavki identifikovani su u 35 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije. Drugo, nalazi vezani za pravilnike u sistemu internih kontrola za izgradnju sistema internih kontrola identifikovani su u 26 izvještaja od ukupno 73, ukupno 35,62%. Nalazi vezani za interna pravila koja nedostaju ili nedoslednu i neadekvatnu primjenu usvojenih internih pravila, propisa, nalazi vezani za nedostatke pri upravljanju ljudskim resursima, nalazi vezani za troškove reprezentacije, nalazi vezani za troškove goriva i maziva, nalazi vezani za uspostavljanje organizacione strukture itd. Zašto ovo kažem? Kažem zato što sve ove godine koliko sam ja u Komisiji za finansije i budžet, a bio sam i u prethodnom sazivu Doma naroda, uvijek se susrećemo sa istim fiksnim greškama i mi imamo određena ministarstva koja dosada nisu dobili nikad pozitivno mišljenje, iako im je precizno bilo rečeno šta treba da rade. Znači, moj zaključak je, naravno poslije svega ja podržavam ovaj Izvještaj revizije i mislim da u narednom periodu zaključci Doma naroda i Predstavničkog doma ne treba da ostanu mrtvo slovo na papiru, mislim da kada bi i bavili se analizom i realizacijom tih zaključaka vidjeli bi da dosta toga nije rješeno iz tog razloga smatram da ono što danas ovdje usvojimo trebamo da pratimo kroz naredni period i da donesemo odgovarajuće odluke u što boljem i transparentnijem trošenju javnog novca. Hvala".

Dakle, mišljenja Ureda za reviziju institucija BiH su utvrđena za 73 institucije BiH, od kojih je 31 „pozitivno mišljenje“, odnosno 42,47% od ukupnog broja institucija za koje je urađena revizija, 36 su „pozitivna mišljenja uz skretanje pozornosti, 5 je „mišljenja s rezervom uz skretanje pozornosti“ i jedno „mišljenja s rezervom“

- Institucije koje su do bile „pozitivno mišljenje“ Ureda za reviziju institucija BiH:

1. Agencije za antidopinšku kontrolu
2. Agencije zadržavnu službu BiH
3. Agencije za forenzička ispitivanja ivještačenja
4. Agencije za nadzor nad tržištem
5. Agencije za osiguranje
6. Agencije za poštanski promet BiH

7. Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
8. Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta
9. Agencije zasigurnost hrane BiH
10. Agencije zastatistiku BiH
11. Agencije za unapređenje stranih investicija u BiH
12. Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH
13. Arhiva BiH
14. Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja
15. Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH
16. Direkcije za ekonomsko planiranje
17. Direkcije za evropske integracije BiH
18. Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH
19. Institucije ombudsmana za zaštitu potrošača
20. Instituta za akreditiranje BiH
21. Instituta za intelektualno vlasništvo BiH
22. Instituta za standardizaciju BiH
23. Konkurencij skog vijeća BiH
24. Memorijalnog centra Srebrenica-Potočari, spomen-obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine, Srebrenica
25. Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
26. Odbora državne službe za žalbe
27. Službe za zajedničke poslove institucija BiH
28. Suda BiH
29. Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja
30. Ureda za harmonizaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju
31. Ureda za zakonodavstvo.

a) Od 73 institucije za koje je urađena revizija za 2014. godinu, 36 institucija dobilo je „pozitivno mišljenje sa skretanjem pozornosti, odnosno 49,32% od ukupnog broja institucija za koje je urađena revizija. Institucije koje su dobile „pozitivno mišljenje sa skretanjem pozornosti“ su:

1. Agencija za javne nabavke BiH
2. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
3. Agencija za policijsku podršku
4. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
5. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
6. Centar za uklanjanje mina u BiH
7. Centralna izborna komisija BiH
8. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
9. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
10. Državna agencija za istrage i zaštitu BiH
11. Državna regulatorna agencija za radijaciju i nuklearnu sigurnost BiH
12. Fond za povratak BiH
13. Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH
14. Granična policija BiH
15. Institut za mjeriteljstvo BiH
16. Institut za nestale osobe BiH
17. Jedinica za realizaciju Projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
18. Komisija za koncesije BiH
19. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
20. Ministarstvo pravde BiH
21. Ministarstvo sigurnost BiH
22. Ministarstvo civilnih poslova BiH

23. Ministarstvo finansija i trezora BiH
24. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
25. Tužilaštvo BiH
26. Parlamentarna skupština BiH
27. Pravobranilaštvo BiH
28. Predsjedništvo BiH
29. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
30. Uprava za indirektno oporezivanje
31. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
32. Ured za razmatranje žalbi
33. Ured za veterinarstvo BiH
34. Ustavni sud BiH
35. Vijeće za državnu pomoć
36. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH.

Od 73 revidirane institucije u 2014. godini, jedna institucija dobila je „mišljenje s rezervom“, i pet institucija dobilo je „mišljenje s rezervom sa skretanjem pozornosti“, što je ukupno 8,22% od 73 revidirane institucije, i to prema sljedećoj strukturi izraženih mišljenja revizora:

b) Institucije koje su do bile „mišljenje s rezervom“ i "mišljenje s rezervom sa skretanjem pozornosti" (ukupno šest institucija):

1. Ministarstvo odbrane BiH
2. Služba za poslove sa strancima
3. Ministarstvo vanjskih poslova BiH
4. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
5. Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka
6. Agencija za rad i zapošljavanje BiH

Na temelju dostavljenih podataka Ureda za reviziju s pregledom izraženih mišljenja revizora za razdoblje od 2012. do 2014. godine, Povjerenstvo za financije i proračun je uočilo da je:

- procentualno sudjelovanje izraženih „pozitivnih mišljenja“ u 2014. godini u odnosu na istovjetno procentualno sudjelovanje za 2013. godinu veće za 13,3%;
- procentualno sudjelovanje izraženih "pozitivnih mišljenja sa isticanjem predmeta/skretanjem pozornosti" u 2014. godini u odnosu na istovjetno procentualno sudjelovanje za 2013. godinu, manje za 11,8%,
- procentualno sudjelovanje izraženih „mišljenja s rezervom“ u 2014. godini u odnosu na istovjetno procentualno sudjelovanje za 2013. godinu neznatno je manje za svega 1,5 %.

➤ **Najčešći nalazi Ureda za reviziju institucija BiH u izvješćima institucija za 2014. godine:**

Identificirano je sedam kategorija nalaza revizije koji se pojavljuju u revizorskim izvješćima za 2014. godinu u procentu većem od 20%, u odnosu na ukupan broj revidiranih institucija. Njihov prikaz prema opadajućoj skali učestalosti pojavljivanja je sljedeći:

1. Slabosti u primjeni propisa iz oblasti javnih nabavki identificirane su u 35 izvješća od ukupno 73 revidirane institucije (stupanj zastupljenosti: 47,95%);
2. Nalazi vezani za pravilnik o sustavu internih kontrola i izgradnju sustava internih kontrola identificirani su u 26 izvješća od ukupno 73 revidirane institucije (stupanj zastupljenosti: 35,62%);
3. Nalazi vezani za nedostajuća interna pravila i/ili nedosljednu i neadekvatnu primjenu usvojenih internih pravila, propisa i zakona identificirani su u 26 izvješća od ukupno 73 institucije za koje su urađena revizorska izvješća za 2014. godinu: 35,62%;
4. Nalazi vezani za nedostatke pri upravljanju ljudskim resursima identificirani su u 22 izvještaja revizije od ukupno 73 revidirane institucije (stopen zastupljenosti: 30,14%);
5. Nalazi vezani za troškove reprezentacije identificirani su u 21 izvještaju od ukupno 73 revidirane institucije (stopen zastupljenosti: 28,77 %);
6. Nalazi vezani za troškove goriva i maziva identificirani su u 20 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (stopen zastupljenosti: 27,40 %);

7. Nalazi vezani za uspostavu organizacione strukture identificirani su u 19 izveštaja od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 26,03 %).

(Ostale kategorije nalaza revizije zabilježene su u manje od 20% slučajeva)

- **Sustavne mjere kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizijskih nalaza po mišljenju Ureda za reviziju institucija BiH:**

- 2.1. Proces pripreme i donošenja zakona i drugih propisa, kao namjeru i pretpostavku, treba u obzir uzeti principe dobrog upravljanja javnim sredstvima, s ciljem osiguranja racionalnog korištenja budžeta institucija BiH. Procesu usvajanja propisa mora prethoditi procjena mogućih finansijskih, ekonomskih i efektivnih posljedica (zakon o procjeni učinka propisa). Pored toga, potrebno je uspostaviti obavezu naknadne analize efekata donesenih propisa, kako bi se izbjegla percepcija da je svaka budžetska potrošnja zakonita, bez obzira na primjerenost i efekte njene realizacije;
- 2.2. Uvođenje standarda potrošnje i ponašanja za osjetljive kategorije troškova kao što su:
 - Nabava računarske i ostale opreme (kada nabaviti računarsku opremu i koje tehničke karakteristike ta oprema opravdano treba imati);
 - Korištenje usluga reprezentacije (ko i u kojim uslovima može koristiti reprezentaciju, u kojim objektima, urediti pitanje primanja i davanja darova itd.). Uvesti odgovarajuća ograničenja koja će odražavati principe primjerenosti i pristojnosti dobrog domaćina;
 - Korištenje i nabavka službenih mobilnih telefona (ko i kada može nabaviti mobilni aparat, koji model, kada se može vršiti zamjena itd.);
 - Svaku nabavku mora pratiti analiza opravdanosti koju treba povezati sa ostvarivanjem ciljeva institucije i unapređenjem njenog poslovanja;
- 2.3. Pravovremeno donošenje budžeta institucija BiH, u skladu sa zakonskim procedurama, te njegovo razmatranje i usvajanje na osnovu kvalitetnih i temeljitih analiza opravdanosti visine izdataka za mnogobrojne kategorije troškova;
- 2.4. Strateško planiranje - vizija razvoja institucije BiH sa jasnim i operativnim rješenjima pretočenim u programski budžet koji, u konačnici, vodi ka poboljšanju efikasnosti i većem

kvalitetu rada institucije;

- 2.5. Povećanje efikasnosti sistema internih kontrola u institucijama BiH. Efikasnost sistema internih kontrola može se poboljšati rješavanjem tri glavna segmenta, i to:
- Jačanjem javne odgovornosti za utrošeni javni novac i jačanje odgovornosti za realizaciju preporuka revizije i zaključaka PSBiH;
 - Izvještavanjem o ostvarenim i planiranim rezultatima i učincima, a ne samo o ostvarenim i planiranim budžetskim sredstvima - povezati ciljeve/rezultate sa sredstvima programskog budžetiranja;
 - Potpunim uvođenjem i unapređenjem sistema internih finansijskih kontrola u javnoj upravi koji počiva na tri stuba (sistem finansijskog upravljanja - interna revizija - centralna harmonizacijska jedinica);
- 2.6. Povećati nivo kontrole evidencija - revizija se često suočava s problemom neurednih i nepotpunih evidencija, što onemogućava potpunitost namjenske kontrole javnih sredstava i uslijed čega se stiče utisak da subjekti iz javnog sektora na ovaj način namjerno dovode u zabludu prezentiranjem nepotpunih, odnosno prilagođenih podataka. Evidencije, prije nego što postanu konačne i postanu osnova za obračun raznih vrsta naknada, treba da budu predmet višestruke interne kontrole;
- 2.7. Definiranje zapošljavanja - angažiranja putem ugovora o djelu (i ugovora o privremenim i povremenim poslovima), s obzirom na to da veliki broj institucija BiH koristi ovakav vid zapošljavanja koji nije u potpunosti transparentan i za koji se izdvaja veliki iznos sredstava iz budžeta. Također, potrebno je unaprijediti rad organa koji imaju uticaja na proces zapošljavanja u institucijama BiH sa aspekta transparentnosti i zakonitosti procesa zapošljavanja (Agencija za državnu službu, Upravna inspekcija). Višegodišnji problem angažiranja putem raznih ugovora potrebno je konačno urediti i izraditi jasna i precizna pravila. Nadalje, potrebno je pojačati kontrolne mehanizme nadležnih institucija prilikom planiranja i usvajanja sistematizacije radnih mjeseta. Napominjemo kako se u ovom segmentu u mnogim slučajevima iskorištavaju i preporuke revizije u svrhe netransparentnog i novog zapošljavanja, što nije bila namjera revizije. Naime, uočena je praksa prevođenja forme radnog odnosa na osnovu ugovora o djelu u stalni radni odnos upravo lica koja su bila angažirana na osnovu ugovora o djelu, uz provođenje formalne procedure. Prevashodno je potrebno koristiti unutrašnje resurse, preraspodjelu posla itd.

- 2.8. Pitanje policijskog dodatka već godinama stoji neriješeno. Nedostaju odgovarajući podzakonski akti kojim bi se u cijelosti regulirala ova problematika u skladu sa Zakonom o plaćama u institucijama BiH (član 19. stav 4.);
- 2.9. Sudski sporovi - troškovi zbog izgubljenih sudske sporova institucija BiH i dalje predstavljaju značajan izdatak, a pitanje odgovornosti u takvim slučajevima nije ni regulirano ni definirano;
- 2.10. Zakup prostora - potrebno je sistemski urediti i definirati na osnovu strateškog opredjeljenja (strategija za rješavanje pitanja smještaja institucija BiH) vezano za pitanje kupovine, izgradnje, najma, lokacijskog smještaja itd.;
- 2.11. Borba protiv prijevare i korupcije, neefikasnost i letargičnost u procesu borbe i prevencije korupcije i prijevare - izrada strateških dokumenata i akcionih planova, planova integriteta, zaštita zviždača, te proaktivni odnos prema korupciji u institucijama BiH - provesti donesene planove, te osigurati političku klimu za borbu protiv korupcije. Potrebno je redovno provoditi detaljne analize i evaluacije efikasnosti u primjeni usvojenih strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije s ciljem blagovremenog reagovanja na odstupanja. Institucije vlasti treba da osiguraju političku klimu za borbu protiv korupcije kroz sistemsko djelovanje i temeljiti nadzor nad provođenjem strateških dokumenata;
- 2.12. Upravljanje ljudskim potencijalima je osnovni preduslov za ostvarivanje strateških ciljeva razvoja svake institucije, te je neophodno da se u ovom segmentu izrade odgovarajuće stručne analize, evaluacije iz kojih bi proistekli strateški planovi upravljanja ljudskim potencijalima;
- 2.13. Institut tehničkog mandata - pozitivnim zakonodavstvom BiH nije uređeno pitanje nadležnosti, pitanje trajanja i druga pitanja vezana za ovaj institut (prava, obaveze, ovlaštenja itd.). Vijeće ministara BiH, putem nadležnog ministarstva, treba u potpunosti regulirati ovo pitanje. Također, problem isteklih mandata izuzetno je česta pojava, tako da danas mnoge institucije na nivou BiH funkcioniраju s čelnim ljudima kojima je istekao mandat;
- 2.14. Uvažavajući činjenicu da je donesen novi Zakon o javnim nabavkama koji će biti predmet revizije za budžetsku 2015. godinu, potrebno je preduzeti sve aktivnosti s ciljem donošenja podzakonskih akata u skladu s novim zakonom, te posvetiti više pažnje educiranju osoba uključenih u proces javnih nabavki. Dodatno, potrebno je unaprijediti - osigurati kvalitetan sistem internih kontrola u procesu javnih nabavki, s obzirom na to da je proces visoko rizičan s aspekta korupcije i prijevare;

- 2.15. U skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, doneseni su interni akti kojima se reguliraju troškovi korištenja službenih automobila, telefona i reprezentacije, iako je obaveza proistekla još iz 2008. godine, a primjena istih akata počinje tek u 2015. godini, što je i dalje ostavljalo dosta prostora za različita ponašanja i nemamjensko korištenje. Revizija će cijeniti kvalitet donesenih pravilnika po uspješnosti sprečavanja nemamjenske potrošnje kod ovih izuzetno osjetljivih kategorija troškova, gdje je tanka nit između privatne i službene upotrebe (stroge i precizne evidencije su preduslov za kontrolu i ocjenu namjenske potrošnje). Potrebno je imati u vidu kako se upravo ovi troškovi u javnosti percipiraju kao glavni elementi rasipništva i neprimjerenosti trošenja novca poreskih obveznika, uslijed čega učinak rada institucija često ostaje nezapažen u javnosti;
- 2.16. Donošenje zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH odvojeno za nivo izvršne vlasti, zakonodavne vlasti i sudske vlasti, te poštivanje statusa institucija koje su osnovane na bazi specijalnih zakona (lex specialis) ili prema njima poslju. Urediti sistem plaća i naknada na cjelovit, konzistentan način kako bi se izbjegla šarolikost i istovremena primjena više propisa za obračun plaća i naknada u pojedinim institucijama;
- 2.17. Kapitalna ulaganja - sistemski urediti oblast kapitalnih ulaganja na način da ih vode i organiziraju stručni i kompetentni ljudi, što do sada nije bio slučaj (do sada je svaka institucija zasebno obavljala kapitalna ulaganja, gdje je revizija uočila kako često nemaju stručne i kompetentne zaposlenike za takve projekte);
- 2.18. Sustavno rješavanje pitanja raspolaganja imovinom na razini BiH, što je jedan od segmenata dugogodišnje problematike državne imovine. Potrebno je imati proaktivni odnos po pitanju rješavanja državne imovine, jer postojeći status generira određene probleme i različite rizike.

3) Aktivnosti i mjere kojima će se preduprijediti zlouporabe i preventivno djelovati protiv dalnjih zlouporaba sustavnih slabosti

Komisija je razmotrila pregled nedostajućih propisa i sugeriranih kontronih postupaka koje je Ured za reviziju objavio kao prilog («Tabela 1») uz «Izvještaj o reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2014. godinu». Kako bi se zaustavila praksa u kojoj se koriste slabosti sistema, te počela nametati kvalitetna zakonska rješenja, graditi standardi potrošnje i ponašanja, nastavilo jačanje odgovornosti za raspolaganje javnim novcem i odgovornosti pri izvršenju budžeta, Komisija se opredijelila za snažniju podršku jačanju sistema unutrašnjih kontrola u javnom sektoru, uvažavajući činjenicu da jak i efikasan sistem unutrašnjih kontrola značajno smanjuje rizik od

zloupotreba. Stoga je Komisija izdvojila sljedeće dvije grupe aktivnosti usmjerenih ka jačanju kontrolnog okruženja u namjeri da se suzi prostor za ***ad hoc*** postupanja pri izvršenju budžeta i za proizvoljnu primjenu pravila potrošnje, te da se poveća stepen preventivnog djelovanja:

- a) aktivnosti na jačanju kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa; i
- b) aktivnosti i mјere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka.

1. Aktivnosti na jačanju kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa

- 1.1. Kategorije izadataka iz budžeta institucija BiH izdvojenih za prioritetne aktivnosti jačanja kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa:
 - 1.1.1. «Naknade za topli obrok u toku rada» (donijeti propis kojim će se regulirati da se naknada za topli obrok u toku rada isplaćuje na jedinstven način, odnosno u istim iznosima za sve institucije BiH);
 - 1.1.2. «Regres za godišnji odmor» (donijeti propis kojim će se regulirati da se naknada za regres isplaćuje na jedinstven način, odnosno u istim iznosima za sve institucije BiH);
 - 1.1.3. «Naknade za korištenje privatnog vozila u službene svrhe» (jasno definirati procedure mogućeg korištenja privatnog vozila u službene svrhe);
 - 1.1.4. «Putni troškovi u zemlji» (dodatno uspostaviti sistem koji će osigurati da se ovi troškovi realiziraju isključivo u svrhe vezane za poslove i zadatke iz opisa radnih mesta);
 - 1.1.5. «Putni troškovi u inozemstvu» (dodatno razmotriti pitanje priznavanja 30% dnevica i osigurati jedinstven i pravno utemeljen način postupanja u svim institucijama u istim ili sličnim situacijama);
 - 1.1.6. «Izdaci za internet» (regulirati podzakonskim aktom Vijeća ministara BiH i raditi na uvođenju sistema e-vlade u institucijama gdje je to moguće);
 - 1.1.7. «Gorivo (benzin, dizel, mlazno gorivo, ostalo)» (utvrditi opća pravila potrošnje i ponašanja pri korištenju motornih vozila);
 - 1.1.8. «Ugovori o djelu» (donijeti jedinstvena pravila i procedure u pogledu angažiranja, visine

- naknada i trajanja ugovora; ugovori se zaključuju za obavljanje poslova koji po svojoj prirodi ne mogu biti predmet ugovora o djelu, tj. za obavljanje poslova koji su po svojoj suštini isti ili slični poslovima na sistematiziranim radnim mjestima i sl.; radi se o netransparentnom načinu angažmana osoblja, što je neprihvatljiva praksa kada se radi o javnom sektoru);
- 1.1.9. «Ugovori za privremene i povremene poslove» (cjelovito definirati ovu vrstu izdatka; sačiniti analize ove kategorije izdatka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti troškove angažmana lokalnog osoblja u DKP mreži);
- 1.1.10. «Izdaci za rad u upravnim, nadzornim i drugim radnim tijelima» (uspostaviti sistemske evidencije o osnovanim radnim tijelima i jasne kriterije i pravila za formiranje; utvrditi transparentne procedure i kriterije za imenovanje članova; pratiti trajanje mandata imenovanih članova; definirati jasne zadatke pri formiranju radnih tijela i jednoobrazne procedure izvještavanja o radu; isplate naknada za rad zasnovati na ostvarenim rezultatima u odnosu na postavljene ciljeve);
- 1.1.11. «Nabavka zemljišta» (zbog izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama, osigurati primjenu principa ovog zakona koja govore o transparentnosti);
- 1.1.12. «Nabavka građevina» (uspostaviti pravilo kojim će se preduprijediti praksa da velike investicijske projekte vode institucije koje uopće nemaju educirano osoblje za takve aktivnosti, što predstavlja veliki rizik za uspješnu i zakonitu realizaciju određenog projekta; sistemski riješiti pitanje realizacije velikih kapitalnih projekata);
- 1.1.13. «Nabavka opreme» (definirati jedinstvena pravila i standarde nabavke opreme, te politike zanavljanja, odnosno upravljanja sredstvima); Pravilima obuhvatiti i kategoriju «Nabavka stalnih sredstava u obliku prava» koja se u najvećoj mjeri odnosi na Ministarstvo komunikacija i prometa BiH na ime nabavke softverskih soft licenci.

2. Aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka.

- 2.1. Kategorije izadataka Budžeta institucija a BiH izdvojenih za prioritetne aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka:
- 2.1.1. «Izdaci za poštanske usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija BiH);

- 2.1.2. «Izdaci za BiH PAK» (sačiniti pisane analize izdataka o kvalitetu i cijeni usluga);
- 2.1.3. «Izdaci za energiju i komunalne usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka godišnjih potreba);
- 2.1.4. «Ostale komunalne usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka godišnjih potreba);
- 2.1.5. «Izdaci za obrasce i papir, računarski materijal, uredski materijal» (objediniti sistem nabava radi racionalnosti, uvesti obvezu interne evidencije utroška);
- 2.1.6. «Stručne knjige i literatura» (uspostaviti kriterije za priznavanje ove vrste izdataka);
- 2.1.7. «Izdaci za odjeću, uniforme i platno» (precizirati prava korištenja na temelju analiza i sumiranja godišnjih potreba);
- 2.1.8. «Materijal za pranje i čišćenje» (objediniti sistem nabava radi racionalnosti);
- 2.1.9. «Registracija motornih vozila» (sačiniti analize ovih izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.10. «Prijevozne usluge - taxi» (donijeti instrukcije o priznavanju ovih rashoda);
- 2.1.11. «Unajmljivanje prostora, zgrada i stanova» (zbog izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavama, osigurati primjenu načela ovog Zakona koja govore o transparentnosti; rješiti problem velike neujednačenosti u iznosima koji plaćaju institucije; utvrditi standarde potrebnog prostora). Mjerama obuhvatiti i kategoriju «Ostalo unajmljivanje» (skladišta, parkinga, smještaja telekomunikacione opreme, zemljišta, opreme, vozila, tornjeva, ADSL vodova, itd.);
- 2.1.12. «Popravak zgrada» (sačiniti odgovarajuće godišnje projekcije i izdavati odobrenja za ulaganja; utvrditi kriterije kada su u pitanju ulaganja u zgrade, koje nisu u vlasništvu institucija BiH, gdje bi ulaganja u tuđu imovinu trebala implicirati snižavanje troškova iznajmljivanja);
- 2.1.13. «Popravak opreme» (sačiniti godišnje projekcija i izdavati odobrenja za ulaganja; utvrditi kriterije kada su u pitanju ulaganja u opremu koja nije u vlasništvu institucija BiH);
- 2.1.14. «Popravak vozila» (u svim institucijama uspostaviti evidencije o izvršenim servisima, popravkama, zamjeni guma, itd.);
- 2.1.15. «Usluge pranja vozila» (uspostaviti kriterije i donijeti uputstva o priznavanju ovih troškova);
- 2.1.16. «Usluge održavanja softvera» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati

godišnje potrebe);

- 2.1.17. «Osiguranje imovine» (uspostaviti kriterije na razini institucija BiH o tome koja imovina treba biti osigurana; definirati donji prag vrijednosti imovine za obvezno osiguranje);
- 2.1.18. «Usluge medija» (cjelovito definirati ovu vrstu izdataka, sačiniti analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.19. «Usluge štampanja» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.20. «Usluge javnog informiranja i odnosa s javnošću» (usvojiti kriterije tko ima pravo na štampu i koliki broj dnevnih i sedmičnih novina je prihvatljivo nabaviti; obuhvatiti i izdatke za objavljivanje raznih vrsta oglasa u dnevnim i sedmičnim novinama);
- 2.1.21. «Pružanje ugostiteljskih usluga i usluga smještaja» (cjelovito definirati ovu vrstu izdataka, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.22. «Usluge održavanja konferencija i obrazovanja» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.23. «Usluge stručnog obrazovanja» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.24. «Autorski honorari» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti kategoriju ugovora o djelu);
- 2.1.25. «Kompjutorske usluge» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.26. «Usluge prevođenja» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.27. «Stručne usluge» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje izdataka; obuhvatiti kategoriju ugovora o djelu);
- 2.1.28. «Usluge primarne zdravstvene zaštite» (učiniti pravila transparentnim; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti izdatke koji se odnose na Ministarstvo obrane i Ministarstvo vanjskih poslova);
- 2.1.29. «Ostale medicinske i liječničke usluge» (učiniti pravila transparentnim; donijeti instrukcije i

kriterije za priznavanje ovih izdataka);

- 2.1.30. «Rekonstrukcija i investiciono održavanje» (sačiniti odgovarajuće projekcije i dugoročne planove ulaganja, usvojiti jedinstveni plan na razini institucija BiH);
- 2.1.31. «Tekući grantovi i transferi» i «Kapitalni grantovi» (učiniti pravila i procedure transparentnim; pojačati sistem internih kontrola). (kraj)